Doğan Kardeş

Haziran 1959 ★ 125 Kuruş

MARSIK

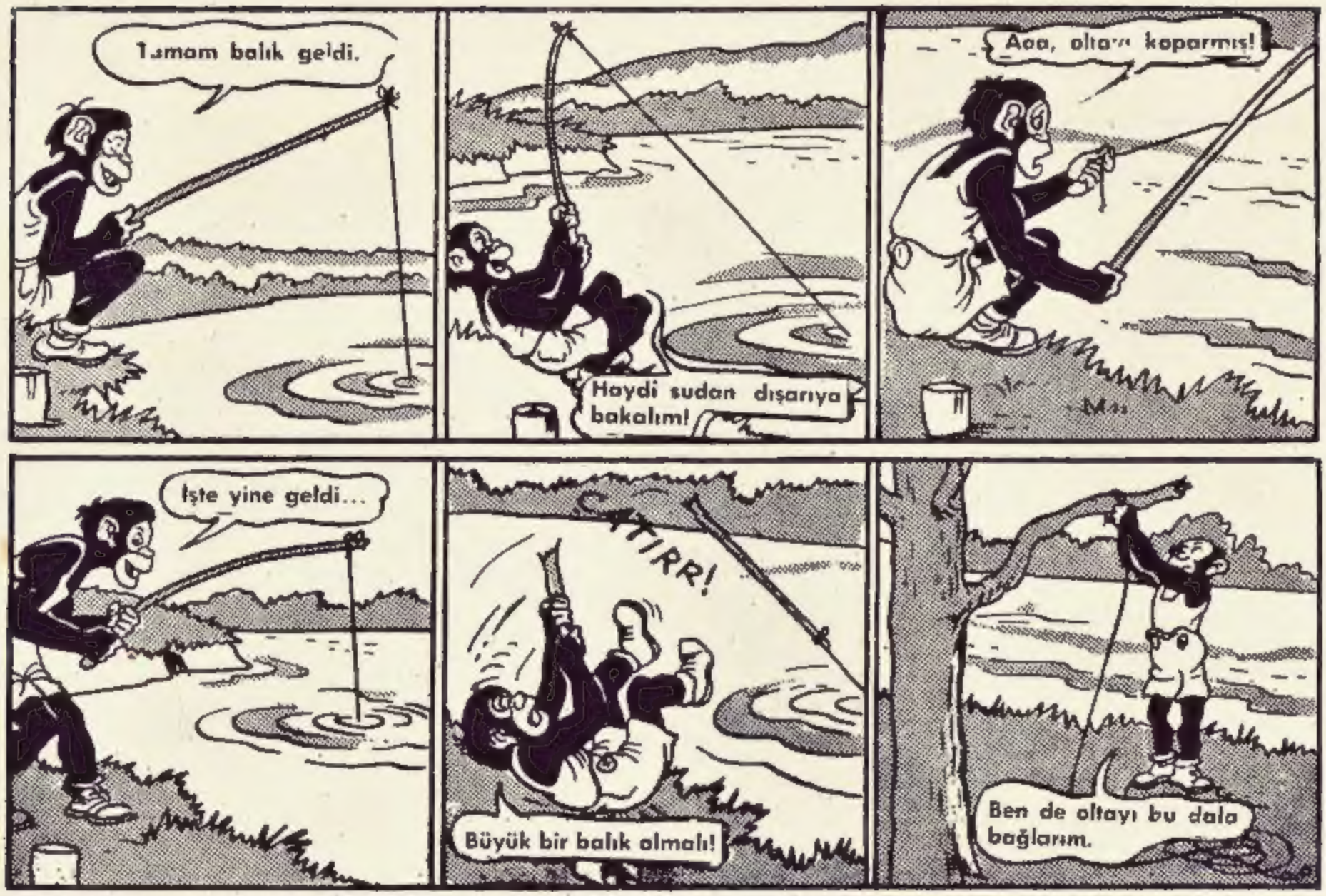
Tamam balık geldi.
Haydi sudan dışarıya bakalım!
Aaa, oltayı koparmış!
İşte yine geldi...
ÇATIRR!
Büyük bir balık olmalı!
Ben de oltayı bu dala bağlarım.

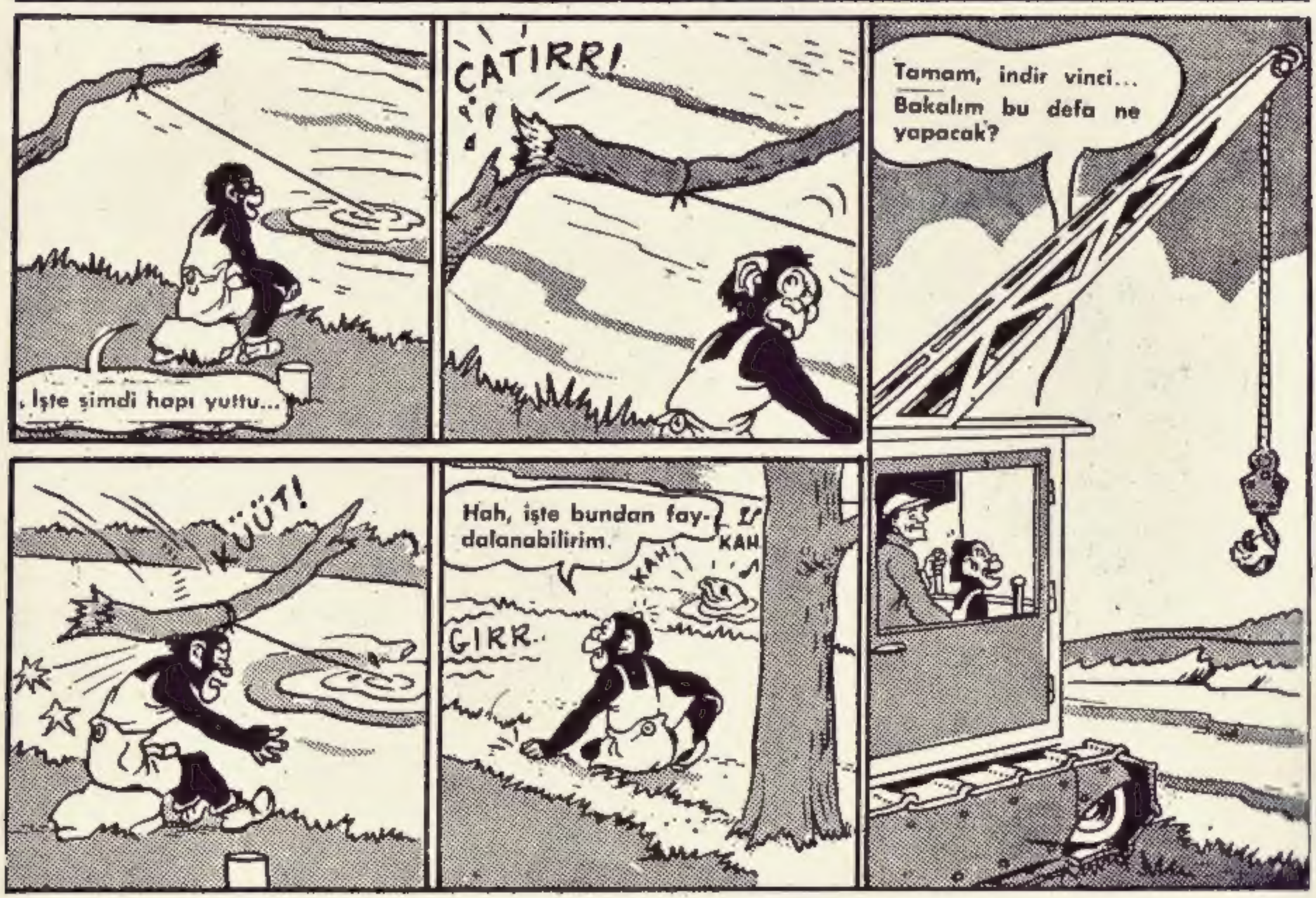
İşte şimdi hapı yuttu...
ÇATIRR!
Tamam, indir vinci... Bakalım bu defa ne yapacak?
KÜÜT!
Hah, işte bundan faydalanabilirim.
KAH!
KAH
GIRR..

Doğan Kardeş
ÇOCUK DERGİSİ

Kuruluşu : 23 Nisan 1945

•

Sayı: 483 _ Haziran 1959

Fiatı : 125 kuruş

•

Her ayın başında çıkar aylık çocuk dergisi ★ Sahibi : Kâzım Taşkent ★ Yazı işlerini fiilen idare eden : Şükrü Enis Regü ★ Yazı işleri bürosu : Galata, Kuledibi, İlk Belediye Caddesi, Küçük Hendek sokağı No. 27. Kat 1 ★ Mektup adresi : Posta Kutusu : 217 - Beyoğlu ★ Telefon : 44 74 37 - 44 05 39 ★ Abone, posta ve banka havaleleri ve her türlü siparişler Divanyolu Klotfarer Caddesi No. 7 de Doğan Kardeş Yayınevine yapılmalıdır ★ Yayınevi telefonu: 27 34 54 ★ Abone şartları: 12 sayı hesabiyle yıllık 10 lira ★ Yurt dışı iki misli ★ Adres değişikliği için 50 kuruşluk posta pulu gönderilmelidir ★ Gelen yazılar, resimler basılsın basılmasın sahibine geri verilmez ★ Basıldığı yer : Doğan Kardeş Yayınları A. Ş. Basımevi - İstanbul

☆

Doğan Kardeş Dergisi ve kitapları Yapı ve Kredi Bankasının kültür hizmetlerinden biridir.

Teşekkür

DOĞAN KARDEŞ Dergisinin onbeşinci yılına basması münasebetiyle takdirlerini esirgemiyen basınımıza ve iltifatları ile bizleri bahtiyar eden DOĞAN KARDEŞ okuyucularına şükranlarım sonsuzdur.

DOĞAN KARDEŞ Dergisi ve Yayınları başarılı hizmetler görebiliyorsa, bunu en başta her biri ayrı ayrı büyük iş adamı olan hissedarlarımızın daima gösterdikleri candan anlayış ve olgunluğa borçlu bulunduğumuzu ve başta Vedat Nedim Tör olmak üzere çok muhterem Avni Başman ve mesai arkadaşlarının himmetleriyle bu eserlerin meydana geldiğini arzetmeği de bu vesile ile bir borç bilirim.

Kâzım TAŞKENT

Yapı ve Kredi Bankası A. Ş.
İdare Meclisi Reisi ve
DOĞAN KARDEŞ Dergisi Sahibi

YARDIMSEVER KARDEŞLERE TEŞEKKÜR

İstanbul Verem Savaş Derneği Taksim Dispanseri Sosyal Yardım Komitesi Başkanı Bayan Rebia Akil Ergüven'den şu mektubu aldık:

Doğan Kardeş Okurlarına:

Verem Savaş Derneği adına Doğan Kardeş dergisinde açılan yardım savaşına gönülden katılan bütün okuyuculara, sevindirdikleri kardeşlerinin en derin teşekkürlerini bildiririz. Sağ olun, var olun.

Doğan Kardeş dergisinin açtığı yardım kampanyasına katılan okullar:
Alman lisesi, Notre dame de Sion, Robert Koleji, Amerikan Kız Koleji, Taksim İlkokulu, Özel Aydın İlkokulu, Namık Kemal İlkokulu, Işık Lisesi ilk kısmı

Bunların dışında da isimlerini bildirmeyen birçok kardeşlerimizden hediye paketleri alınmıştır. Hepsine biz de candan teşekkür ederiz. Yoksul ve yardıma muhtaç kardeşleri düşünenler iyi insan ve iyi vatandaştırlar.

☆

Ayrıca adını bildirmek istemiyen bir çocuk dostu da 2115 liralık bir bağışta bulunmuştur. Bu büyük yardımdan dolayı kendisine açıkça teşekkür eder, bu gibi hayırsever vatandaşların çoğalmasını dileriz.

DOĞAN kardeşin Annesi Teşekkür Ediyor!

Aziz Türk Çocukları,

15 inci senesine ulaşan bu derginizin Nisan 1959 sayısında çıkan yazıma memleketin dört bir tarafından cevaplar geldi. Bu yazılar, sizlerin, derginizi, ona adını veren Doğan kardeşinizi ve hele mukaddes vatanımızı ne derece çok sevdiğinizi bana gösterdi. Bu derin sevgi, bu vatanın bir ferdi ve bir Türk anası olarak bana sevinç gözyaşları döktürdü. Bugün öğütlerimin tutulacağına, sizlerin aziz vatanımız için Doğan kardeşiniz hesabına da çalışacağınıza inanmış bulunuyorum. Şimdi sevgili vatanımızı bizlerden kıymetli evlâtlara teslim edeceğimize inanmış olmanın huzuru içindeyim. Ufacık derginizde çok yer olmadığı için bana gelen yazılardan yalnız biri basılabildi.

Memleketimizin uzak bir köşesinde Cumhuriyet ilkokulunda okuyan bu Cumhuriyet Türkiyesi çocuğunun his dolu yazısı bütün Türk çocuklarının duygularının ifadesidir. Nizipli küçük Rıza Kemal'e anne kalbimle teşekkürler ederken onunla ve hepinizle övündüğümü bildiririm sevgili Türk çocukları.

Ayşe Taşkent

Sevgili Ayşe Anne...

(Doğan Kardeş) dergisinin Nisan 1959 sayısında, kaybettiğiniz yavrunuz Doğan için bir yazınızı gördüm. Okudum.. Çok üzüldüm. Anneme okudum, resmi gösterdim, o da üzüldü ve beraberce ağladık.

Yaklaşan 23 Nisan Bayramı için annem bana elbise hazırlıyordu. Kimbilir sizin gibi kaç anne yaklaşan bayramın acısını çekiyor?...

Üzülmeyin Ayşe anne... Bizler de sizin yavrunuzuz... Ben de 10 yaşındayım.. Tavsiyenize uyarak çok çok çalışacağım. Sizler gibi iyi annelere iyi evlât olacağım.

Ellerinizden öperim.

Nizip Cumhuriyet ilkokulunda
Rıza Kemal Uygur

DOĞAN AĞABEY

Gülen resmine baktım, yüreğim parçalandı,
Düşündüm, derin derin.. gönlüm, gözlerim yandı.
Bir tabiat olayı seni almış annenden,
Doğan Kardeş dergisi bize ulaşmış senden.

Resmine bakıyorum, üzülüp yanıyorum,
Karşımda bana bakan (ağabey) sanıyorum.
Rahat uyu ağabey.. bizler varız yerinde,
Ölmek lâzım gelirse eğer günün birinde,

Vatan için çalışır, vatan için ölürüz,
İnan ki, kafamızla, vücudumuzla gürüz.
Durmadan ağlıyorum, sana söz veriyorum,
Bütün kardeşlerime (Yemin Olsun) diyorum:

Hepimiz bu yurt için birer Doğan kardeşiz,
Ayşe anne için de Doğan kardeşe eşiz...

Rıza Kemal UYGUR

Ne dediler

Doğan Kardeş'in 15 yaşına basması münasebetiyle gazetelerimizde çıkan yazılardan bazıları:

Çocuk ve gençliğe ait yapılan neşriyatta çocuk eline verilecek «Doğan Kardeş» ten başka bir mecmua görmedim.

Milliyet - Ulunay

★

Doğan Kardeş dergisi ve yayınları 15 yaşına girdi. Çocuklarımızın eline tam bir güvenle verebileceğimiz eserleri ancak bu yayınevinin serisi arasında bulabiliriz.

Vatan - Oktay Akbal

★

On dört senedir bu dergi temiz bir baskı, kaliteli ve faydalı münderecatiyle çocuklarımıza âdeta bir okul vazifesi görmektedir. Bir çocuk dergisi yıldönümünün basında yer almasının küçükler kadar büyükleri de sevindirmesinin sebebi budur. Bunca kalitesiz çocuk yayınları arasında Doğan Kardeş dergisi ve yayınları ailenin âdeta bir can kurtaranıdır.

Akis - Jale Candan

★

On beş yıldan beri yayınlanan bu dergi, sarılacağımız tek ümit ışığı olarak karşımıza çıkıyor ve «Doğan Kardeş» dergisinin emsalsiz yayınları devlete düşen bir vazifeyi yalnız başına başarmaktadır.

Cumhuriyet - Cahit Tanyol

★

Bugün, bu mutlu bayram gününde, 14 yaşını bitirerek 15 ine basan Doğan Kardeş, arkada bıraktığımız 14 sene zarfında Türk çocuğunun okuma ihtiyacını karşılamak, onun bilgisini, zevkini yükseltmek, ona okuma sevgisi aşılamak ve nihayet onu kovboy, gangster, Tarzan maceralarından kurtarmak üzere hakikaten çok kıymetli hizmetler görmüştür.

Cumhuriyet - Cevat Fehmi

Temel Gün

TAKVİMDE bizim için mutlu bir gün vardır: 23 Nisan! O gün, yeni bir vatanın temel günüdür. Türkiye Cumhuriyetinin temeli o gün atıldı. O günden bugüne, kafadan kalbe, yerden göğe kadar, atılan her temel, o ana temelin parçasıdır.

Elimde, küçük, sevimli, insana yalnız okumak değil, öpmek, okşamak arzusu veren bir dergi var: Doğan Kardeş. Meğer onun temeli de 23 Nisanda atılmış ve bu yıl on beş yaşına basmış.

Bir dergiyi on beş sene yaşatmak güç bir iştir. Bir çocuk dergisini yaşatmak daha güç. Ama, Doğan Kardeş gibi, maskeli, tabancalı haydut romanlariyle körpe hayalleri avlama peşinde koşmıyan, sahici bir çocuk dergisi için, çok, çok, çok daha güç!

Doğan Kardeş, yalnız bir derginin adı da değildir. O bir yayın evinin de adıdır: Kitaba kitap haysiyetini, iç ve dışiyle o verdi.

Bu kadar da değil. Bizde, doğum gibi, bayram gibi, yaş günü gibi mutlu günlerde kitap hediye etmeyi de yavaş yavaş geleneksleştiren Doğan Kardeştir.

Önümde, boy boy, renk renk yığılan kitap dağına bakıyorum, göğsüm sevinçle kabarıyor.

Göğsüm sevinçle... Ama, gözlerim yaşla!

Doğan Kardeş, bir Türk çocuğunun adıdır. O, İsviçre'de, bir dağ mektebinde okuyordu. Bir gün, on bir arkadaş, açık havada gezmişler, türküler söylemişler, güle, oynaya yuvalarının yolunu tutmuşlardı. Ansızın, eteklerinden geçtikleri dağdan bir parça koptu ve toprak ana, on bir çocuğu dev bağrına bastı... Öyle ki, bütün araştırmalar sonunda, Doğandan tek hâtıra bulabildiler: Dalma yanında taşıdığı küçük Türk bayrağını!

Bundan yirmi yıl önce İsviçre'de bir dağ çökmüştü. Şimdi, Türkiye'de kitaplardan bir dağ yükseliyor. Bu yükselen dağa adını veren Doğan, o dağın altında kalan Doğan kardeş'tir.

Türk çocukları, size yağan nur, onun da dağ kabrine yağsın!

Akbaba — Yusuf Ziya ORTAÇ

ÇINGIRAKLI YILAN

VAKTİYLE, Clancy adında bir adam vardı. Karısı ile beraber kayalık bir yamaçta oturuyordu. Evleri şehirden biraz uzaktaydı. Adamın en büyük merakı evlerinin yakınındaki ormanda dolaşmaktı. Onun için hemen bütün yaratıkların dostu diyebilirdiniz. Hayvanları ve bitkileri o kadar çok severdi ki... Ancak karısı, o gezmeye gittiği zaman getirdiği şeylerden hiç hoşlanmazdı.

Bir sabah erkenden eline sepeti alıp yine orman yolunu tuttu. Karısı arkasından:

— Hey, Clancy! diye seslendi. Mantar toplamayı unutma sakın. Hem de dikkat et zehirlilerinden olmasın. Olur olmaz otlardan getireyim deme.

Clancy, başiyle peki diye işaret edip yola koyuldu. O gün nedense şansı iyi gitmiyordu. Çünkü ormanda epeyce dolaştığı halde yenebilecek bir tek mantara raslamamıştı. Nihayet ormandan çıkıp kayalık bir yamaca tırmandı, şöyle biraz dinlenmek için oturacağı sırada ayağının dibinde bir ses duydu. Baktı; bir çıngıraklı yılan!...

— Vay, vay, vay diye söylendi, böylesini hiç de görmemiştim. Bu yılanın başı kırmızı. Kırmızı başlı çıngıraklı yılan hiç olur şey mi? Dur bakayım, evet, eskiden saçları kırmızı bir arkadaşım vardı. Bu yılanı görünce onu hatırladım. Adı Finley'di. Sana da bu adı takayım mı... Ne dersin ha?...

Yılan başını ileri geri salladı:

— Ooo, demek hoşuna gitti. Peki, adın Finley olsun. Öyle ya insan hiç arkadaşının adını bilmezse onunla konuşabilir mi?

Çıngıraklı yılan keyifli keyifli çöreklenmişti. Clancy de uzun müddet onun yanında oturdu. Gitme zamanı geldiğinde bir de ne görsün! yılan da tembel tembel peşinden gelmiyor mu?

— Demek pek yalnızsın ha! Eğer arkadaşın yoksa gel bize gidelim, hele gir şu sepete.

Clancy böyle söyliyerek sepeti yere bıraktı, Finley de su gibi akarak sepete girdi. Şimdi adamcağız karısına ne cevap verecekti? Yılanı görünce kadıncağızın kıyametleri koparacağı muhakkaktı. En iyisi sepeti bahçede bir yere saklamaktı. Ama aksiliğe bakın ki, karısı onun geldiğini görünce, topladığı mantarları görmek için hemen yanına koştu. Sepete bakınca mantar yerine kocaman bir yılanla karşılaşmaz mı?

Artık kadının ne hale geldiğini siz düşünün. Hemen bağıra bağıra eve doğru kaçmaya başladı. İçeri girer girmez de kapıyı kapatıp kilitledi. Sonra pencereden:

— Bana bak, Clancy, dedi, ben bu evde yılan istemiyorum. Ya o pis hayvanı defedersin, yahut da bir daha bu eve ayak basmazsın!...

Clancy, karısının dediğini yapan cinsten olduğunu biliyordu. Finley'e bakarak:

— Üzülme dostum, dedi. Ben arkadaşını bırakacak kimselerden değilim. Sana bahçede güzel bir yer yaparım.

Clancy o geceyi yılanla beraber dışarda geçirdi. Hava sıcak olduğundan pekâlâ bahçede yatabilirdi. Düşündüğü gibi de yaptı. Sabah olunca sütçünün getirdiği sütü içti. Sonra yılana bir yer bulmak için sepetini alıp yola çıktı.

Önce bir bakkala uğradı. Acaba Finley'i orada bırakabilir miydi? Ama bakkal yı-

Mehmet Ali & Akşamsefası

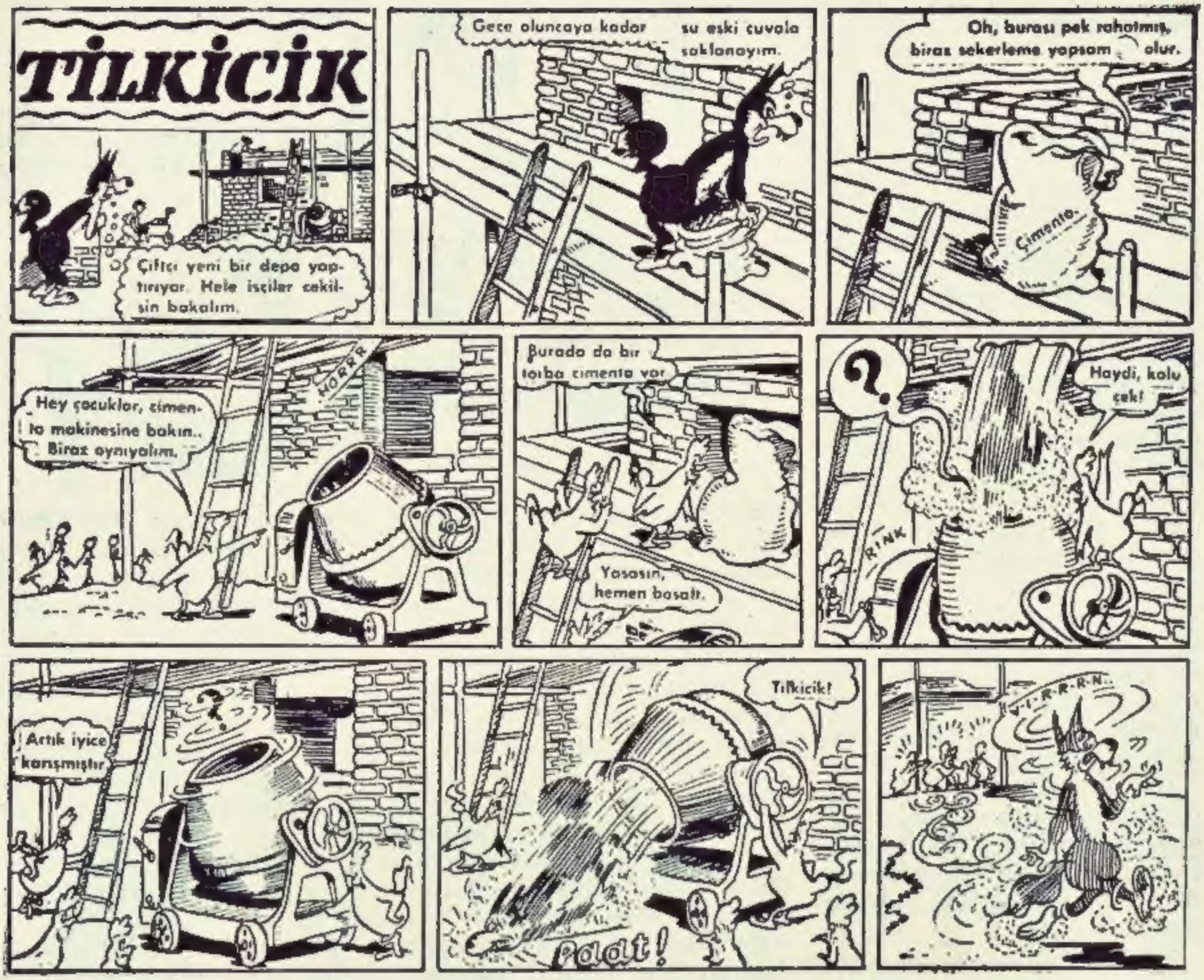

lanı görünce bağırdı ve Clancy'ye hemen onu alıp götürmesini söyledi. Clancy hemen çıktı, sonra sırayla, terziye, pastahaneye, berbere ve daha başka yerlere uğradı. Ama herkes yılanı almak şöyle dursun, içinde ne olduğunu öğrendikleri zaman sepete bakmaya bile korkuyorlardı.

Zavallı adam çok üzülmüştü. Düşüne düşüne yürürken, bir arkadaşının çocuğuna rasladı. Çocuk ortaokuldaydı, çalışkan ve zeki bir öğrenci olduğunu herkes söylerdi. Sepetteki yılanı görünce merakla:

— Hayvanat bahçesine mi götürüyorsunuz? diye sordu.

Clancy bunu duyar duymaz zihninde bir şimşek çaktı. Tamam! Hay Allah razı olsun. Öyle ya, Finley için en iyi yer hayvanat bahçesi değil miydi. Orada çeşit çeşit yılanlar görmüştü. Çocuk devam etti:

Mehmet Ali & Akşamsefası

— Hem öyle kırmızı başlı bir çıngıraklı yılan pek hoşlarına gider.

Yılanın hayvanat bahçesine yerleştirilmesi pek uzun sürmedi. Clancy ayrılacağı zaman:

— Üzülme artık Finley, dedi, burada dostun çok olur, haydi hoşça kal.

Sonra yılanın başına bir fiske vurup evinin yolunu tuttu.

★

Doğan Sigorta'nın Tahsil ve Çeyiz Sigortaları sizler için hazırlanmıştır... Bu sigortalara ne kadar erken başlanırsa o kadar kârlıdır.

Meşhur Dalgınlar

ÖZCAN odaya girdiği zaman dayısı masasının başında bir dosya üzerinde çalışıyordu: dosyadaki kâğıtları karıştırıyor, notlar alıyordu. İşine öyle dalmıştı ki, yeğeninin geldiğinin farkına varmamıştı. Özcan birkaç dakika bekledi, sonra usulca çekilip bahçeye gitti. Bir müddet sonra işini bitiren dayısı da biraz hava almak için bahçeye çıktı. Yeğenini görünce: «Vay sen burada mıydın, ne zaman geldin?» diye sordu. Özcan cevap verdi: «Yarım saat kadar oluyor, yanınıza geldim, çok meşgul idiniz; rahatsız etmek istemedim.»

Dayısı: «Kusura bakma, dalgınlık,» dedi, «zihin bir mesele üzerinde bütün dikkati ile meşgul iken etrafında olan bitenlerin farkına varmaz.»

Böylece dalgınlık konusu üzerine açılan konuşma genişliyerek büyük ilim ve fen adamlarının meşhur olan dalgınlıklarına kadar uzamıştı.

Aşağıda okuyacaklarınız, işte Özcan'ın, o gün, dayısından dinlediği hikâyelerdir.

Mekanik ilminin babası sayılan, eski zamanların büyük matematikçisi Arşimed (İsa'dan önce III. asır) bir gün hamamda havuz içinde yıkanırken suya batan cisimlerin su içinde hafiflediklerini görünce hemen havuzdan çıkmış, hamamdan çırılçıplak sokağa fırlamış ve «Buldum!... Buldum!...» diye bağıra bağıra deli gibi koşarak evine gitmiştir. Bulduğu, fizik kitaplarında Arşimed prensibi denilen meşhur kanundur.

Arşimed, Sicilya Adasında Sirakusa şehri ahalisindendir. Şehri Romalılar kuşatmışlar ve zaptetmişlerdi. İşte tam o sıralarda bir gün Arşimed evinin bahçesinde kumlar üzerine daire şekilleri çizmiş, sessiz, sedasız, bir matematik problemini çözmeğe koyulmuştu. Kafası o derece meşguldü ki, hayli gürültü ile bahçeye giren Roma askerlerinin farkına varmamış ve bunlar ta yanına kadar gelip de içlerinden biri kum üzerindeki şekilleri kargısı ile karıştırdığı zaman bile başını yukarıya kaldırmadan: «Bozma dairelerimi!» diye bağırmıştı; bu da onun son sözü oldu. Çünkü asker o anda kargısını Arşimed'in göğsüne saplamış, o büyük âlimi yere sermişti.

Genel çekim kanununu keşfeden İngiliz fizik âlimi Newton (1643 - 1727) da dalgınlığı ile meşhurdur. Cambridge Üniversitesinde kaldığı günlerde sabahleyin çalışmaya oturunca her şeyi unutur, saatlerin geçtiğinin farkına varmazdı. Çok defa hizmetçi yemek odasında sofrayı hazırlar, haber verir, kendisi başka işe giderdi. Bir gün gene böyle olmuştu. Fakat o gün Newton ikindi saatlerine kadar yemeği hatırlamamıştı. Arada kendisini ziyarete gelen pek yakın bir dostu, onun çok meşgul olduğunu görünce yemek zamanı da geldiği için teklifsizce, yemek odasına geçer ve hazırlanmış olan sofrada güzelce karnını doyurur, çıkar gider. Bir müddet sonra da Newton yemek odasına gider, fakat sofra üzerinde kullanılmış tabakları ve yemek artıklarını görünce: «Ya, demek yemişim, nasıl da farkına varmadım, benimki de amma dalgınlık!» diye kendi haline gülerek çalışma odasına geçip işlerine devam eder.

Fransız fizikçilerinden Ampère (1775 - 1836) de çok dalgındı. Bir gün çözmeğe uğraştığı bir fizik problemini düşüne düşüne sokakta giderken birden karşısında, yaya kaldırımına bitişik büyük bir siyah levha gördü. Âlim profesörün yanında tebeşir eksik olmazdı. Hemen cebinden bir tebeşir çıkardı ve düşündüğü problem için kafasında kurduğu denklemi siyah levha üzerine yazarak çözmeğe girişti. Biraz sonra levha önünden çekilmeğe başladı. Ampère öyle dalmıştı ki, o da levhanın ardından yürüyordu. Fakat birkaç adım sonra levha birden hızlanınca dalgın âlim geride kaldı ve o zaman anladı ki, o siyah levha kara tahta değildi, bir arabanın siyah renkli arka tarafı idi.

Yakın zamanların büyük mucidi ve fen adamı Edison bir gün rafadan yumurta pi-

şirmek için kaynattığı suya yumurta yerine saatini atmış ve elinde tuttuğu yumurtaya da, saatmiş gibi, dalgın dalgın birkaç saniye baktıktan sonra yaptığı hatanın farkına varmıştı. Fakat onun başka bir dalgınlığı vardır ki, bütün öteki dalgınlıkların hepsini gölgede bırakır. Edison evleniyordu. Nikâh töreni tertipleri tamamlanmış, gelin hazırlanmış, davetliler de gelmişti. Vakit yaklaşıyordu. Ama güvey meydanlarda yoktu. Vakit geldi, geçmeğe bile başladı. Herkes şaşırmış birbirine bakıyor, gelin fena sinirleniyordu. Arkadaşları güveyi aramağa çıktılar ve çok geçmeden buldular. Edison

EDISON

lâboratuvarında, üstünde beyaz çalışma gömleği ile tecrübelerine dalmıştı. O gün nikâh töreni yapılacağını unutmuştu. Hemen giydirdiler, törene yetiştirdiler ve Edison olduğu için, bu çok ağır dalgınlık hoş görüldü, tatlıya bağlandı.

Bizim de meşhur dalgınımız vardı: Meşrutiyet devrinin Maarif Nazırlarından memleketimizin lise teşkilâtını kuran Emrullah Efendi, bilgisinin genişliği ve yüksek kültürü ile olduğu kadar dalgınlığı ile de meşhurdu. İşte bu zat pek yakın bir dostu ile, bir kış günü Boğaz vapurlarından birinde kalabalıktan sıkışık bir halde yan yana oturuyorlardı. Bir ara Emrullah Efendi elini paltosunun cebine attı: cepte bir kesekâğıdı içinde sıcacık kebap kestaneler vardı, bir tane aldı, yedi. Biraz sonra bir tane daha, sonra bir daha, derken kâğıttaki kestaneler yarıya yaklaştı. Bir tane daha alacaktı; fakat arkadaşı elini tuttu ve gülerek: «Artık müsaade et de evdeki çocuklara da kalsın!» dedi. Meğer Emrullah Efendi elini kendi cebi diye arkadaşının paltosunun cebine sokuyormuş. Tabiî çok mahcup olmuş. Bazı akşam kendi de kestane alır ve paltosunun cebine koyarmış. O akşam da dalgınlıkla elini soktuğu arkadaşının cebindeki kestaneleri kendisinin sanmış. Emrullah Efendinin böyle tuhaf dalgınlıkları vardı.

A. B.

Feza Bilgileri

Ağırlık yer çekiminden ileri gelir. Yer çekimi olmasaydı, ağırlık olmazdı, düşmek de olmazdı. Dünyamızda yer çekimi vardır. Tıpkı bunun gibi Ayda Ay çekimi, Merih (Mars) de Merih çekimi, Müşteri (Jupiter) de Müşteri çekimi v. s. vardır. Çekim gücü kitlenin büyüklüğü ile arttığı için dünyadan küçük olan ayda dünyadakinden az, çok büyük olan Müşteride ise çok daha ziyadedir. Dünyaya yakın büyüklükte olan Zühre (Venüs) de dünyadakine yakın bir hızdadır.

Bu duruma göre, ağırlığımız yer yüzünde, mesela 50 kilo ise:

Utarid (Merkür) de	.....	**15 kilo,**
Zühre (Venüs) de	.....	**45 kilo,**
Merih (Mars) de	.....	**20 kilo,**
Müşteri (Jüpiter) de	.....	**130 kilo,**
Zuhal (Satürn) de	.....	**60 kilo,**
Uranus'ta	.....	**50 kilo,**
Neptün'de	.....	**50 kilo,**
Peykimiz Ay'da ise	.....	**8.50 kilo**

olur.

Bahar

Bahar ne güzel,
Bütün gülleri açmış,
Kokuyor bahar diye.
Şimdi bütün bülbüller
Ötüyor bahar diye,
Bahar gelince ben,
Doyamam güllere bülbüllere.

Sabiha Türkgenç

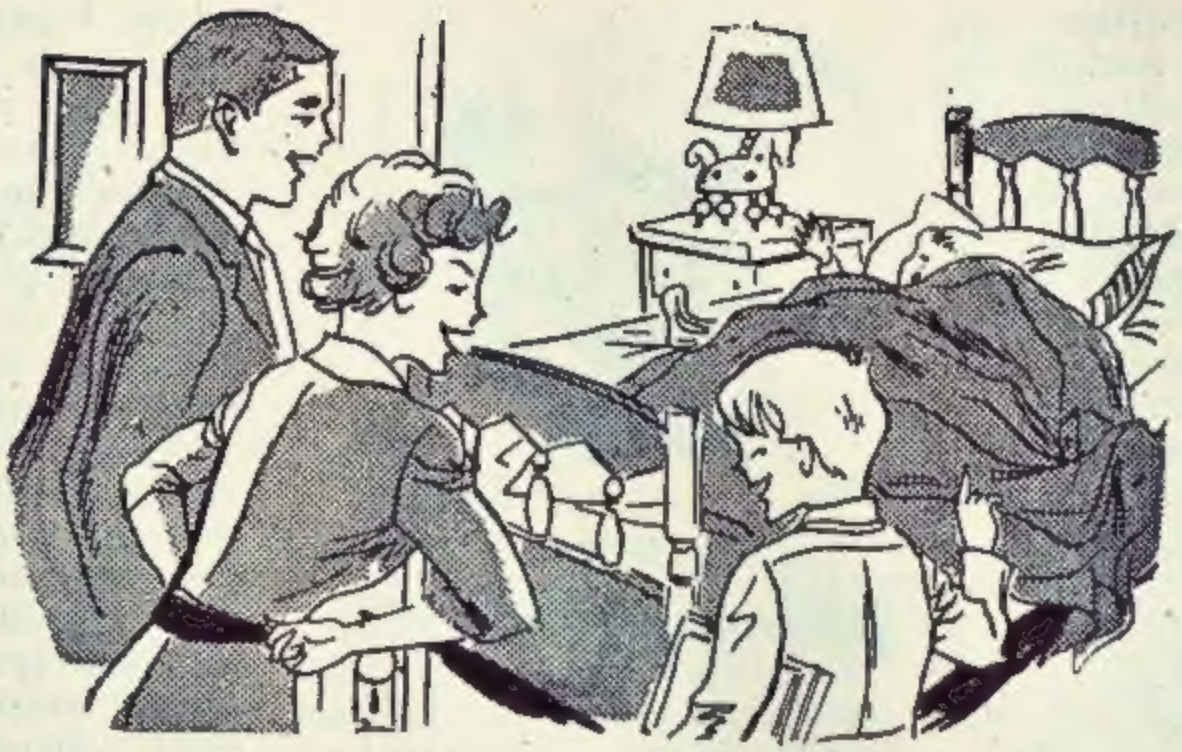

AH ŞU PAZARTESİ

— Sevmiyorum Pazartesi günlerini!

Ali böyle söyliyerek ağlayıp duruyordu. Ağabeyi Metin:

— İyi ama bugün daha Pazar.

— Biliyorum. Fakat yarın olmasını istemiyorum.

Çocuğun bu sözlerini duyunca annesi işinden başını kaldırdı; babası gazetesini bıraktı. Halbuki çalışması lâzımdı. Çünkü Mayısın son haftasına gelmişti. Artık okullar kapanacaktı. Annesi:

— Neden sevmiyorsun bakalım Ali?

— Neden olacak, babam işe gidiyor, ağabeyim okula gidiyor. Ben evde kalıyorum. Ne arkadaşım var ne bir şey.

Ali daha beş yaşındaydı.

Metin gülerek:

— İyi ama, dedi, sen daha çok küçüksün. Okul çağında değilsin ki.

Babası da güldü:

— Benimle beraber çalışmaya da gidemezsin.

Ama annesi yanına gelerek çocuğun omuzunu okşadı.

— Merak etme yavrum, dedi, ben buna bir çare bulurum.

Ertesi sabah çocuğun düşündüğü gibi babası vazifeye, ağabeyi okula gitti... O da yorganı başına çekip ağlamağa başladı.

Halbuki daha o gece annesi ve babası çocuğun arkadaşsız olduğunu düşünerek bir çare bulmuş, fakat sürpriz olsun diye bunu Aliye söylememişlerdi. Şimdi üçü birden aşağıda durmuş yukarıyı dinliyor, az sonra Alinin nasıl sevineceğini kestirmiye çalışıyorlardı.

Ali biraz ağladıktan sonra nihayet kalkmaya karar vermişti ki, yorganının çekildiğini hissetti. Metin ağabeyisi kendisiyle oynamak istiyor sandı, aldırmadı. Biraz sonra yorganı yine çekildi.

Çocuk merakla doğruldu. Yorganı yana itti. Aman Allahım ne görsün. Çok güzel, mini mini bir yavru köpek değil mi?

Sevinçten ne yapacağını bilemiyordu. Durmadan kuyruğunu sallıyan hayvanı kucaklıyarak dışarı çıktı:

— Bakın, bakın, diye bağırdı, ben ne buldum.

— Sevdin mi bakalım.

— Çok sevdim. Benim olsun mu?

— Senin zaten.

— Peki Ali, bil bakalım köpeğin adı ne?

Bunu babası sormuştu. Ali düşündü, düşündü sonra omuzlarını kaldırdı. Nihayet babasına yalvarmaya başladı. Babası onu fazla üzmeden cevap verdi.

— Pazartesi. Bu adı ben koydum, sen istersen değiştir.

— Yok baba. Doğrusu pek beğendim. Pazartesi olsun... Artık pazartesileri çok seveceğim.

WALT DİSNEY'DEN BİR HİKÂYE

Miki'nin Öcü

KARA haydut, Disney Şehri hapishanesinden kaçar kaçmaz yine ortalığı birbirine katmaya başlamıştı. Hele bu defa yaptığı kanunsuz işler öncekilerden daha da tehlikeli ve kötüydü.

Bilmem, haberiniz var mı, Miki'nin, tıpkı kendisine benziyen Ferdi ve Merdi adında iki yavrusu vardır. Bunlar pek akıllı, uslu çocuklardır. Disney şehrinde herkes onları sever.

Birgün bu iki kardeş, parka giderken çok yaşlı ve fakir bir adamla karşılaştılar. İhtiyar adam çocukları görünce:

— Ah yavrularım, dedi, affedersiniz. Acaba posta caddesi ne taraftadır?

Ferdi:

— Efendim, dedi, dosdoğru gittikten sonra, sağa döneceksiniz. Sonra sola sapıp...

— Ben yaşlı bir adamım yavrum. İmkânı yok tarifle orasını bulamam... Posta caddesinde bir arkadaşım beni otomobille bekliyecekti. Beraber belediye dairesine gidecektik.

Merdi:

— Üzülmeyin efendim, dedi, biz sizi oraya kadar götürürüz.

Böylece Ferdi ile Merdi önde, ihtiyar arkada yola koyuldular. Beş dakika sonra oraya varmışlardı. Ferdi:

— İşte geldik, dedi, buyurun size bir de elma şekeri vereyim. Ben pek severim, belki sizin de hoşunuza gider.

İhtiyar teşekkür ederek elmayı alıp cebine koydu. Biraz sonra uzaktan bir cip göründü. Tam onların önünde durdu. Çocuklar da tokalaşmak için ihtiyara ellerini uzattılar. Fakat o anda tuhaf bir şey oldu. İhtiyar, çacukların elini bırakmıyordu. Bir hamlede yüzündeki takma sakalı çıkardı. Ferdi ve Merdi aynı anda:

— Aaaa... haydut! diye bağırıştılar.

Demek kara haydut onları tuzağa düşürmüştü. Cipe bakınca, direksiyon başında oturanın Koca Kötü Kurttan başkası olmadığını çabucak anladılar. Hemen kaçmak istediler ama, onların ilk şaşkınlığından faydalanan Kara Haydut ikisini de yakalayıp arabaya atmıştı bile. Kara

DOKTOR AMCANIN ANLATTIKLARI

Açık Havadan Faydalanalım!

BAHÇEDEN cıvıl cıvıl çocuk sesleri geliyordu. İşimi bırakıp onların yanına gittim. Çocukluğumu hatırlıyarak içimde bir hafiflik duydum. İki ağacın arasına ağ germişler, topla birlikte sıçrayıp duruyorlardı. Beni görünce oyunu bıraktılar.

Bir buçuk saatten beri oynuyorlarmış. Tabii bir hayli terlemişler. Gelmesem kimbilir daha ne kadar oynıyacaklardı. Onlara: «Derin derin nefes alın,» dedim.

Biraz sonra çimenlerin üzerinde dinleniyorduk. Çocuklara sordum:

— Havanın bileşimini hatırlıyan kimse var mı aranızda bakayım?

Oral'la Lütfü doğru cevap verdiler:

— Oksijen, karbon dioksit, hidrojen ve azot.

— Bunların içinde en lüzumlu olanı hangisidir?

Gülten hemen atıldı:

— Oksijendir Doktor Amca.

— Peki, oksijen neye yarar?

Durakladılar. Bir ses çıkmadığını görünce anlatmağa başladım:

— İnsan havasız yaşıyamaz. Eğer havanın normal bileşimi tam olmaz ve bilhassa içinde oksijen bulunmazsa böyle bir havada yine yaşıyamayız. Belki bilirsiniz, kışın kapalı, fakat kalabalık olan yerlerde insana bir sıkıntı, bir bayginlik gelir, boğuluyormuş gibi olur. İşte bu hal orada oksijen azalmasındandır.

Vücudumuzun içinde hemen hemen 90.000 kilometre kadar dolaşan kan bütün hücrelerimize besin ve oksijen taşır, bunlardan da sıhhat, enerji ve güzellik meydana gelir.

Oksijeni çıkarılmış hava ile dolu bir kabın içerisine yanan bir çırayı koyarsak hemen söner. Yanmayı temin eden oksijendir. Besinin vücutta yanması için de oksijen lâzımdır. İşte bu sebepten o da bir «besin» dir. Nasıl ki bir lokomotifin ocağı yanmazsa buhar çıkmaz ve hareket meydana gelmez. Çocuklar, şunu anlatmak isterim ki, açık havada oksijen boldur. Bu yüzden açık hava iştihamızı açar, bizi kanlandırıp canlandırır.

Böyle derin nefes almak vücutta birikmiş zehirleri giderir, sinirleri dinlendirir... Hattâ öfkeli bir adam bile on defa derin nefes alsa öfkesi hafifler, geçer. Öfke de baldan tatlıdır derler ama, kalbi yorar, damarları bozar ve kalbe yeter oksijen gelemez. Ağrıların meydana gelmesine sebep olur. Kısacası oksijen ihtiyacı o kadar mühimdir ki, meselâ beyine sadece 6 dakika oksijen gitmese dimağ felci veya zihin durgunluğu olur. Şimdi çocuklar, sizi terletmiyecek, fakat açık havadan faydalandıracak haydi başka bir oyuna başlayın bakalım.

Dr. Kâmran ŞENEL

Haydut, iki kardeşin hemen ağzını tıkadı, sonra da ellerini ayaklarını bağladı. Bir kilometre kadar gittikten sonra bir ara Kara Haydut elini cebine soktu. Ferdi'nin verdiği elma şekeri eline geçmez mi? Hemen fırlatıp dışarıya attı.

★

İki saat sonra bir karga Miki'ye Kara Haydut'tan aşağıdaki mesajı getirdi:

«Çocuklarınızı kaçırdım. Eğer onları tekrar görmek istiyorsanız bin lira göndermelisiniz. Yoksa karışmam.

Miki zaten çocuklar vaktinde gelmeyince korkmaya başlamıştı. Bu mesajı alır almaz doğruca Vakvaka kardeş, Gufi ve Pluto'nun yanına gitti.

— Sormayın başıma gelenleri, diye yana yakıla anlatmaya başladı, Kara Haydut, yavrularımı kaçırmış. Ne yapacağız şimdi?

Vakvaka:

— Merak etme, dedi, elbet bir çaresini buluruz.

Onlar ne yapacaklarını düşünürken Dui ve Hui içeri girdi. Hui:

— Amca baksana şuna, diyordu, ben bir elma şekeri buldum, Dui ille de almak istiyor.

Dui de:

— Hayır elmayı ben gördüm. Ona gösterdim. Onun için elma benimdir, diyordu.

Bu konuşmayı duyan Miki birden yerinden fırlıyarak:

— Hayır, diye bağırdı, elma ne senin ne onun. Benim.

Çocuklar şaşırmıştı. Hele Vakvaka kardeş, acaba Miki delirdi mi diye düşünüyordu. Miki heyecanla devam etti:

— Bu muhakkak Ferdi'nin elmasıdır. Çünkü o hergün bundan yer. Çabuk söyle nerede buldun bunu?

Çocuklar nerede bulduklarını söyleyince hep beraber o tarafa doğru yola koyuldular. En önde Pluto gidiyor, en arkadan da yavaş yavaş Gufi geliyordu. Zaten Gufi hem tembel hem korkaktı. Tehlikeli bir şey oldu mu, arkadan gelir.

Dui'nin elma şekerini bulduğu yere geldikleri zaman, ilk defa Vakvaka cipin tekerlek izlerini gördü. Bundan sonra yapacakları iş daha da kolaylaşıyordu. Şimdi artık hepsi birden Kara Haydudun peşindeydiler.

Pluto başını yerden kaldırmadan koklıya koklıya ilerliyordu. Miki ise çok heyecanlıydı. Birden Pluto koşmaya başladı. Vakvaka:

— Çabuk peşinden gidelim, diye bağırdı. Her halde haydudun kokusunu aldı.

Hep beraber köpeğin arkasından hızla ilerlediler. Pluto, on, on beş dakika kadar koştu. Artık hepsi de kan ter içinde kalmıştı. O civarda kullanılmayan bir köprü vardı. Oraya yaklaşınca Pluto yavaşladı, sonra ağır ağır yürümeye başladı. Hep beraber köprünün yanına vardılar. Değil konuşmak nefes almak bile istemiyorlardı Çünkü Kara Haydut geldiklerini duyarsa çocuklara bir kötülük edebilirdi. İyice yaklaşınca kokuyu Vakvaka da duydu. Bu Kara Haydudun içtiği tütünün kokusuydu. Aferin Pluto'ya... Demek haydudun içtiği tütünün kokusunu bile biliyordu.

Köprünün yanına vardıklarında yavaşça yere uzandılar. Evet, çocuklar oradaydı. Kara Haydut onları köprünün kemeri altına saklamış, kendisi de yanlarına oturmuş keyifli keyifli piposunu içiyor, biraz sonra kavuşacağını zannettiği bin liranın sevinciyle hayal kuruyordu.

İşte onun böyle dalgın dalgın oturması işleri kolaylaştırıverdi.

Pluto göz açıp kapayıncaya kadar kısa bir zamanda, hırlıyarak Kara Haydudun üstüne atladı. Pis haydut öyle şaşırmıştı ki, bir taraftan debeleniyor, bir taraftan da başına gelenin ne olduğunu anlamaya çalışıyordu. O debelenme sırasında hepsinin pek işine yarıyan bir şey oldu. Piposundan dökülen kızgın küller gözüne gitmez mi

Miki yavrularının bağını çöze dursun, Gufi ve Vakvaka da Kara Haydudun yanına gelmişlerdi.

Doğrusu bu azgın haydudu bağlamak kolay değildi. Allahtan gözüne kaçan küller çok canını yaktığı için Kara Haydut başının derdine düşmüştü. Hele Pluto bir de onu burnundan ısırınca iyice sıfırı tüketmiş oldu.

Toparlanmasına meydan vermeden sıkı sıkı bağladılar.

Artık haydudu cipe bindirip, polis merkezine götürmekten başka yapacak iş kalmıyordu. Otomobile doğru yürürken Miki, çocuklarını yanına almış;

— Bir daha sakın tanımadığınız kimselere yakın olmayın, diye onlara nasihat ediyordu.

KİM BİLİYOR?

1 — Kâbil hangi memleketin başkentidir?
2 — Meltem nedir?
3 — Gediz nehri hangi dağdan çıkar?
4 — Şile hangi vilâyetimizin kazasıdır?
5 — Çavlan nedir?
6 — Patrona Halil İsyanı hangi devirde olmuştur?
7 — Lokomotifin mucidi kimdir?
8 — Milletvekilleri seçimi kaç senede bir yapılır?

— Doğru cevaplar 48. sayfada —

Unutulmayan Melodi

• ROMAIN ROLAND •

MÜZİĞE âşık bir kimse için her şey sestir, müziktir. Titreşen, kıpırdayan her şey... Güneşli yaz günleri, rüzgârın ıslık çaldığı geceler, camlardan süzülen ışık, yıldızların parıldayışı, kuşların sesi, böceklerin vızıltısı, sevilen sevilmeyen bütün sesler, ağaçların hışırtısı, ne bileyim, gıcırdayan bir kapı, her şey... Yani ne varsa müzikten ibarettir. İş duymasını bilmekte.

İşte bütün varlıkların müziği dinmek bilmeden Christophe'un kulaklarında uğulduyordu. Gördüğü, hissettiği her şey ona müzik gibi geliyordu. Bir arı kovanındaymış gibiydi. Ama hiç kimse bunun farkında değildi, hattâ kendisi bile.

Bütün çocuklar gibi o da durmadan şarkılar mırıldanıyordu. Ama günün her saatinde ve ne iş görürse görsün... İster gezinsin, ister seksek oynasın... Yahut da, dedesinin odasında yere uzanmış, önündeki kitabın sayfalarına dalmış olsun... Hem ağzını da açmazdı. Ama Allahın günü durmak dinlenmek bilmeden mırıldanırdı. Annesi çok zaman hiç aldırmaz, fakat bazan da sabrı tükenerek, birdenbire bağırırdı.

Bazan da gürültü etmek gelirdi içinden. O zaman türlü çeşit şarkılar icad eder, üstelik bunları bir de yüksek sesle söyliyerek kafa patlatırdı.

Sonra onun çeşitli şarkıları da vardı. Her işe göre bir şarkı uydurmuştu. Sabahları, küçük bir ördek gibi yıkanırken başka şarkı, hiç sevmediği piyanosunun iskemlesine çıkınca başka şarkı ve hele oradan inerken büsbütün başka bir şarkı. İnerken söylediği şarkı daha canlı, daha neşeli olurdu. Annesi sofrayı kurarken de söylediği bir şarkı vardı. Daha ne bileyim odalarda dolaşırken bile başka başka şarkılar söylerdi. Yemek odasından yatak odasına geçerken söylemek için de başka bir marş bestelemişti. Bazan diğer iki kardeşiyle birlikte, biribiri ardısıra marş söyliyerek evin içinde dolaşırlardı. Christophe onlar için de marşlar bestelemişti. Ama kendisi için olan ötekilerden çok güzeldi.

Bir gün büyük babasının evinde yeni bestelerinden birini söylüyordu. Ama ne söyleyiş... Göğsünü kabartmış, başı geride odanın içinde durmak, dinlenmek bilmeden dönüyor dönüyordu. O sırada büyük babası aynanın karşısında tıraş oluyordu. Birden durdu. Yüzü sabun içinde çocuğa dönerek:

— Hangi şarkıyı söylüyor-

sun, diye sordu?

Christophe nereden bilecek? Bilmediğini söyledi, bunun üzerine dedesi:

— Yeniden söyle bakalım dedi.

Christophe söylemeye çalıştı. Fakat o havayı bir türlü bulamıyor bununla beraber türlü pozlarla alabildiğine şarkılar söylüyordu, fakat onun oynadığı oda ile kendi odası arasındaki kapıyı aralık bıraktı.

Aradan birkaç gün geçmişti. Christophe yine odada çepeçevre dizdiği iskemlelerin karşısında kendi kendisine müzikli bir komedi oynuyordu. Tiyatrolarda gördüğü ve dinlediği şeyleri bir araya getirerek kendisine göre bir sahne kurmuştu. Arada bir de duvarda asılı Beethoven tablosunun karşısına geçerek reveranslar yapıyordu. Bir sıra dedesinin aralık kapıdan kendisine baktığını gördü. Utancından ne yapacağını şaşırdı. Hemen pencereye koşup dışarıyı seyretmeye başladı, İhtiyarın kendisiyle alay edeceğinden korkuyordu. Ama dedesi bir şey söylemedi, yanına gelerek onu kucakladı. O zaman Christophe dedesinin memnun kaldığını gördü. Dedesinin kendisini beğendiğini farkediyor ama neden beğendiğini anlamıyordu: şarkıları için mi? Yoksa dansları için mi?

Bir hafta sonraydı. Christohpe olup bitenleri unutmuştu ki, dedesi yüzünde tuhaf bir ifade ile onu çağırarak birşey göstereceğini söyledi. Sonra çekmeceden bir nota defteri aldı, sayfalarını açtı ve bir parçayı Chiristophe'a göstererek bunu çalmasını söyledi. Defter ihtiyarın iri el yazısiyle yazılmıştı. Çocuk piyanonun başına geçerek çalmaya başladı. Dedesi biraz sonra bu parçayı tanıyıp tanımadığını sordu. Christophe tanımadığını söyleyince:

— İyi dikkat et, dedi, tanımıyor musun bunu?

Tatilde Okunacak Romanlar

Yeşil Mühürlü Mektup

★

Pembe Evin Kedisi

★

Marko Polo

★

Kaçırılan Doktor

Her kitap 2 lira

DOĞAN KARDEŞ YAYINLARI

Doğrusu bu parça ona hiç de yabancı gelmiyordu. Ama nerede duyduğunu bir türlü hatırlıyamıyordu. Dedesi gülerek devam ediyordu:

— Hele bir düşün bakalım.

Doğrusu Christophe hani pek tanımıyor da değildi. Evet bu havalar galiba... Yok, yok!... Olamazdı... Tanımak istemiyordu.

— Tanıyamıyorum dede.

Ve kızarıyordu.

— Ah küçük budala... Bunlar senin kendi bestelerin...

— Dedeciğim!...

İhtiyar büyük bir zevkle çocuğa defterin içindekileri anlatıyordu:

— İşte bu arya... Salı günü yere yatmış söylüyordun. Hani geçen hafta sana yeniden söyle demiştim de sen bulamamıştın ya, işte o da bu: marş... Bu da menuet, koltuğumun karşısında dans ederken söylüyordun... Bak.

Dedesi böyle söyliyerek nota defterinin kapağını gösterdi. Kapakta çok güzel bir gotik yazısıyla şunlar yazılıydı: **Gençlik Eğlenceleri: Aria, Minuetto, Walzer, op. 1 ... Jean-Christophe Krafft**

Christophe sevinçten ne yapacağını bilemiyordu. Bu güzel defterin başında kendi adı yazılıydı... İçinde de kendi eseri vardı ...

— Oh! dedeciğim. dedeciğim! diye kekeliyordu.

İhtiyar onu kendisine çekti. Christophe dedesinin dizine çıktı, başını göğsüne dayadı. Sevinçten kızarmıştı. İhtiyar ise ondan daha mesuttu. Hem de çok heyecanlanmıştı. Heyecanını gizlemeye çalışarak:

— Tabii, dedi, ben de bazı şeyler ilâve ettim... Minuet'ye meselâ bir trio ilâve ettim... Çünkü âdet öyledir... Ama fena olmadı.

Sonra piyanonun başına geçip çaldı. Christophe:

— Ama, dedeciğim, dedi, sen de adını yazmalıydın.

— Zahmete değmez yavrum... Bunu senden başka kimse bilmemeli... Yalnız... (Burada, ihtiyarın sesi titredi) yalnız... daha sonra... değil mi?. Unutmıyacaksın.

Zavallı ihtiyar her şeyi söylemiyordu da... Dayanamamış, kendi zavallı havalarından birini de çocuğun defterine yazmıştı... Böylece günün birinde meşhur olacağını tahmin ettiği çocuk sayesinde bütün bütün unutulup gitmesini önlemiş olacaktı. Christophe ise heyecandan ne yapacağını bilemiyor, durmadan dedesini öpüyordu. İhtiyar adam onu tekrar kucaklayıp öperken:

— Hatırlıyacaksın beni, değil mi? diyordu. Daha sonra, sen iyi bir müzisyen, büyük bir sanatcı olduğun zaman... Sanatın ailene de, vatanına da hayırlı olacak. Bunu ilk defa senin ihtiyar deden keşfetti...

Bu sözleri söylerken gözleri yaşarmıştı. Çocuğun bunu farketmesini de istemiyordu. Birden öksürüyormuş gibi yaptı, sonra nota defterini elinde sıkı sıkıya tutarak, çocuğu dışarıya gönderdi...

Çeviren: Orhan Ş. YÜKSEL

Hind Adaları Memleketi

Batik yapan Cavalı Kadın

←

Önemli bir ziyaretçi

GEÇEN ay memleketimize pek önemli bir ziyaretçi geldi, beş gün aramızda, misafir kaldı: Ahmet Sukarno, Endonezya Cumhurbaşkanı. Sukarno memleketinin ilk devlet başkanıdır, zira Endonezya II. Dünya Harbi sonunda kurulmuş yeni bir cumhuriyettir, pek yeni ve çok önemli.

Adalar Devleti

Bir Asya haritası açar da güney doğu köşesine bakarsak Hind Okyanusu ile Büyük Okyanus arasında muazzam bir küme halinde büyüklü küçüklü birçok adalar görürüz. Sayısı 3000 kadar olan bu adaların toptan yüzölçüleri iki milyon Km² ye yakındır. İşte Endonezya devletinin ülkesi bu adalardır. Zaten **İ n d o n e s i a** «Hind adaları memleketi» demektir. Endonezya adı ondan bozmadır. Adalar cumhuriyetinin, kendi millî dilinde adı: **Republika İndonesia** dır.

Sıcak ve nemli

Gene haritaya bakarsak, dünyayı enlemesine ikiye bölen Ekvator çizgisinin Endonezya adalar gurupunun tam ortasından geçerek Borneo ve Sumatra adalarını ikiye böldüğünü görürüz. Bundan anlarız ki Endonezya sıcak bölge kuşağı içinde bulunmaktadır. Kış aylarında Hindistan üzerinden, yazın güney-doğudan devamlı olarak esen mevsim rüzgârları çok yağmur getirdiği için adalara yılın 10 ayında bol bol yağmur yağar. Bu halin neticesi olarak adaların iklimi hem sıcak, hem nemlidir.

Bereket memleketi

Adaların en büyük olan dördü büyüklük sırası ile şunlardır: Borneo, Sumatra, Sulavesi, Cava. Bunlardan sonra ikinci derecede adalar, ondan sonra da binlerce küçük ada gelir ki bir kısmı ıssız ve boştur. Memleketin asıl gövdesi, hiç şüphesiz, dört büyük ada ile, ikinci derecede, Küçük Sunda adalarıdır.

Adaların çoğu dağlıktır ve volkaniktir. Cava ve Sumatrada, sönük halde, volkanlar vardır. Bu iki adanın

Cavada köylüler

arasındaki Sunda boğazında Karkatao adında küçük ada dünyanın en meşhur faal volkanlarındandır. İklim ve toprağın tabiatı bu adaları bereket memleketi yapmıştır. Her taraf ya sık ormanlarla kaplı, yahut geniş sahalara dikilerek mahsul almak için yetiştirilen ağaçlarla ve tarlalarla örtülü olduğundan yem-yeşildir. Ağaçlar, yaprakları dökülmez cinstendir. Ormanlarda ince marangozlukta kullanılan en makbul kereste ağaçları bulunur. Petrol, kömür, kalay, demir, nikel, aluminyum cevheri bauksit, bakır, altın madenleri işletir. Pirinç, tütün, çay, kahve, kakao, şeker, kınakına, karabiber ve baharat, Hindistan cevizi, kauçuk, kâfur, vanilya, sago nişastası bu adaların başlıca mahsulleri ve dışarıya satılan mallarıdır. Denizlerde bol ve çok çeşitli balık bulunur, ayrıca halkın sebze gibi yedikleri yosunlar da vardır. Bu sebeplerden nüfusun büyük bir kısmı balıkçıdır.

Kuşlar ve hayvanlar

Sumatra ve Cava adalarında alabildiğine geniş ve sık ormanların ağaçlarında dünyanın en güzel kuşları (cennet kuşu ve çeşitli papağanlar) yaşar. Sumatranın, yabani filleri, kaplanları ve ayıları ile gergedanları, zehirli yılanları da meşhurdur.

Endonezyalılar

Bu kadar bereketli ve zengin kaynaklı memleketin nüfusu elbette çok olur. Endonezyanın nüfusu 85 milyonu aşmıştır. Bunun yarıdan fazlası, 55 milyonu, Cava adasında yaşar. Cava dört büyük adanın en küçüğü, fakat toprak bereketi ve tabiî zenginlikçe en önemlisidir. Yüz genişliği Türkiyenin altıda biri kadardır. Dünyanın en kalabalık yerlerinden biridir. Kilometre kareye 416 kişi düşer. Eğer memleketimiz bu nisbette kalabalık olsaydı, nüfusumuz 330 milyon olacaktı. Endonezyalılar küçük yapılı, fakat vücutları biçimli, kıvrak ve çevik insanlardır. Kara saçlı ve kara gözlüdürler. Gözleri Japonlarınkiler gibi, fakat daha az, iki yana çekik, elmacık kemikleri çıkık, burunları ufak ve yayvandır. Tenleri sütlü kahverengi koyu esmerdir. Zeki, çalışkan ve beceriklidirler. Nüfusun iki milyon kadarı Çinlidir. Biraz Arap ve Avrupalı da vardır. Endonezyalıların, yüzde doksanı müslümandır. Pek küçük bir kısmı Hindu ve Budisttir. Endonezyalılar, umumî olarak, oyun ve eğlenceyi severler. En çok sevdikleri de danstır. Çeşitli millî dansları pek güzeldir. Ahalisi Hindu dininde olan Bâli adasının dinî dansları da dünyaca meşhurdur. Halkın bir eğlencesi de bizim Karagöze benzeyen renkli ışıklı hayal tiyatrolarıdır. Cavada nüfusun büyük kısmı köylerde yaşayan, çok çalışkan çiftçilerdir. Cavanın **batik** denilen bir halk ve el sanatı da dikkate değer: batik, kendilerine has bir usulle türlü şekillerde renk renk boyanmış kumaş alacalarına verilen isimdir.

Hükûmet ve idare

Endonezya adalarından Borneo'nun kuzey-batı kısmı İngiltereye, küçük Timor adasının yarısı da Portekize bağlıdır. Yalnız bu iki kısım hariç, bütün adalar Endonezya devletinin ülkesidir. Devlet demokratik bir cumhuriyettir. Başkent Cava adasında Djakarta (Cakarta) şehridir. Şehir adanın kuzey-batısında sahildedir. Nüfusu 250 000 dir. Gene Cavada Djokjakarta (Cokyakarta) ve Bandoeng şehirleri ile Surabya limanı da önemli merkezlerdir. Şehirler ve başlıca merkezler arasında güzel yollar vardır.

Eğitim

Bugün Endonezyada Cava adasında Başkentte, Bandoeng ve Djokjakartada birer üniversite vardır. Bandoeng-

— Sonu 48. sayfada —

Endonezyada balıkçılar çok ileridir.

KARAGÖZ OYNUYORUZ

Karagözcük tatil aylarında ne yapacak?

Karagözcük — Babacığım, tatil yine geldi. Bütün bir ders yılı ne çabuk geçti şaştım da kaldım.

Karagöz — Tevekkeli, «Zaman kuş gibi uçar gider» dememişler.

Karagözcük — Şimdi de bize upuzun görünen dört tatil ayı da yine böyle çabucak geçip gidecek mi?

Karagöz — Tabiî... Hem de daha çabuk.

Karagözcük — Sahi babacığım, hep böyle oluyor. Tatil başında insan, «Önümüzde dört uzun ay var,» diyor. Tatil sonunda da: «Aaa, şu dört ay ne çabuk da geçiverdi,» diye şaşıyor.

Karagöz — Bak oğlum, ben altmış yaşındayım. Altmış yıl... Dile kolay. Ben de bazan kendi kendime: «Bunca yıl ne çabuk uçup gitti,» diye sorar dururum. Onun için sen onu hiç düşünme yavrum. Marifet, zamanı iyi kullanmasını bilmektir. Eğer şu dört tatil ayını iyi kullanabilirsen, onların çabucak geçip gitmesine hiç üzülmezsin.

Karagözcük — Onları iyi geçirmek için ne yapayım?

Karagöz — Hah, işte tam meselenin üzerine bastın. Bu soruyu her kardeş tatile girerken kendi kendine sorsa çok iyi olur.

Karagözcük — Sormakla iş bitmez ki babacığım, bilmek ve yapmak lâzım.

Karagöz — Çok doğru söylüyorsun yavrum, sormakla iş bitmez, ama işe başlanmış olur.

Karagözcük — Başlanır da ne olur?

Karagöz — İnsan, «Tatil aylarımı nasıl geçireyim?» diye düşünmeye başlar. Düşündükçe de bulur. Meselâ sen şimdi düşün bakalım. Önümüzdeki tatil aylarında ne yapmak istiyorsun?

Karagözcük — Çok şey yapmak istiyorum.

Karagöz — Çok şey isteyen hiçbir şey yapamaz. Yapabileceğin şeyleri bir sıraya koy bakalım.

Karagözcük — Evvelâ okumak istediğim birçok kitap var.

Karagöz — Aferin, aferin ama, bütün tatili okumakla geçirecek değilsin ya. Günde meselâ üç saatini okumaya ayırırsan, bak hesap et, ayda kaç saat okumuş olursun.

Karagözcük — Sahi, merak ettim, bir hesaplıyalım bakalım: dört ay 30 günden 120 gün eder. 120 kere 3 de tam 360 saat eder.

Karagöz — Yaaa, gördün mü bak, saatte 15 sahife okusan 5400 sahife eder. Az şey mi bu?

Karagözcük — Hiç az olur mu?

Karagöz — Bunu yapabilirsen, bak o zaman tatil sonunda bilgin ne kadar artacak, ruhun ne kadar zenginleşecek. Tabiî iyi kitaplar okumak şartiyle. Abur cubur şeyler okursan, hiç okuma daha iyi. Haydut hikâyeleri, gangster maceraları sinirlerini bozar, gözlerini yorar, kafanı zehirler. Mideni bozmamak için nasıl abur cubur şeyler yemezsen, kafanı bozmamak için de kötü yayınlardan kaçınmalısın. Benden sana baba nasihati bu. Okumaktan başka ne yapmak istiyorsun bakalım?

Karagözcük — Babacığım, en büyük emelim güzel vücutlu olmak.

Karagöz — Bu da iyi... Bunun için de her gün en aşağı yarım saat açık havada jimnastik yapmalısın. Bak o vakit hem boyun uzar, hem iştahın açılır, hem de vücudun güzelleşir.

Karagözcük — İnşallah babacığım, bunu muhakkak yapacağım.

Karagöz — Daha başka?

Karagözcük — İstanbul'u tanımak istiyorum.

Karagöz — Mükemmel bir fikir. Haftanın bir, iki gününde de İstanbul'un müzelerini, camilerini, Boğaziçini, Adaları, Çamlıcayı, plâjları görmeye ayırırsan çok iyi edersin.

Karagözcük — Almancamı

Güzel Sözler

- ★ **Bir şeyi iddia etmeden önce, o şeye evvelâ kendini inandır.**
- ★ **Sıkıntısız sevinç olmaz.**
- ★ **Severek yapılan iş insanı yormaz.**
- ★ **Bir işe başlamak marifettir, onu bitirmek daha büyük marifettir.**
- ★ **Tecrübenin sesini dinlemiyen daima yanılır.**

kuvvetlendirmek istiyorum.

Karagöz — Bak buna da sevindim. Haftada iki saat ders alırsan, bu da olur. Daha başka?

Karagözcük — Tabiî her gün arkadaşlarımla da biraz oynıyacağım.

Karagöz — Ona da bir diyeceğim yok. Oynamak da çocukların hakkıdır. Başka?

Karagözcük — Açık Hava Tiyatrosunda 27 Haziran - 5 Temmuzda Üçüncü Halk Oyunları Bayramı yapılacakmış, hem de yepyeni bir programla. Onu da görmek istiyorum.

Karagöz — Sahi, aman bunu kaçırmıyalım. Ben de halk oyunlarına bayılırım. İnşallah hep beraber gider, seyrederiz.

Karagözcük — İnşallah babacığım.

DENİZ

Denizin üstünde sandallar
Fış fış eden dalgalar
Sana bakan çocuklar
Yazı bekliyorlar.
Artık kes dalgalarını
Batırma kayıkları
Üzme çocukları
Güzel deniz!...

★

BAHARDA GEZİ

Dün çıktık yola
Baktık sağa sola
Araba gelince
Çekildik kenara
Vardık geniş bir tarlaya
Çiftçi dayı iş başında
Bir leylek var yanında
Oh ne güzel bahar
Her yer yemyeşil
Çiçekler, kuş sesleri
Gitme zamanı geldi
Okul yolunu tuttuk.
Bahara doyamadık.

Ayla BASA

WALT DİSNEY

TABİATTA NELER OLUYOR

Bir kurbağa kendisine fazlaca yaklaşan ateşböceğini bir anda yutuverir. Fakat yutulduktan sonra da böceğin ışığı bir müddet kurbağanın karın tarafında parıldar. Bu hal kurbağayı rahatsız etmez, çünkü ateşböceği ışığının hiçbir sıcaklığı yoktur. Ama doğrusu geceleyin karnı ışıldayan kurbağa da pek tuhaf görünür.

Afrika'da yaşıyan ve Jerboa denilen bu çöl faresi, uzun arka bacakları sayesinde bir defada üç metre ileriye sıçrayabilir

Dişi ateşböcekleri böcek kurdu biçiminde kanadsız olduğu için uçamaz. Karnının alt tarafında beneklerden yumuşak parıltılı bir ışık saçar. Sıcak yaz gecelerinde bu böceklere rastlıyabilirsiniz.

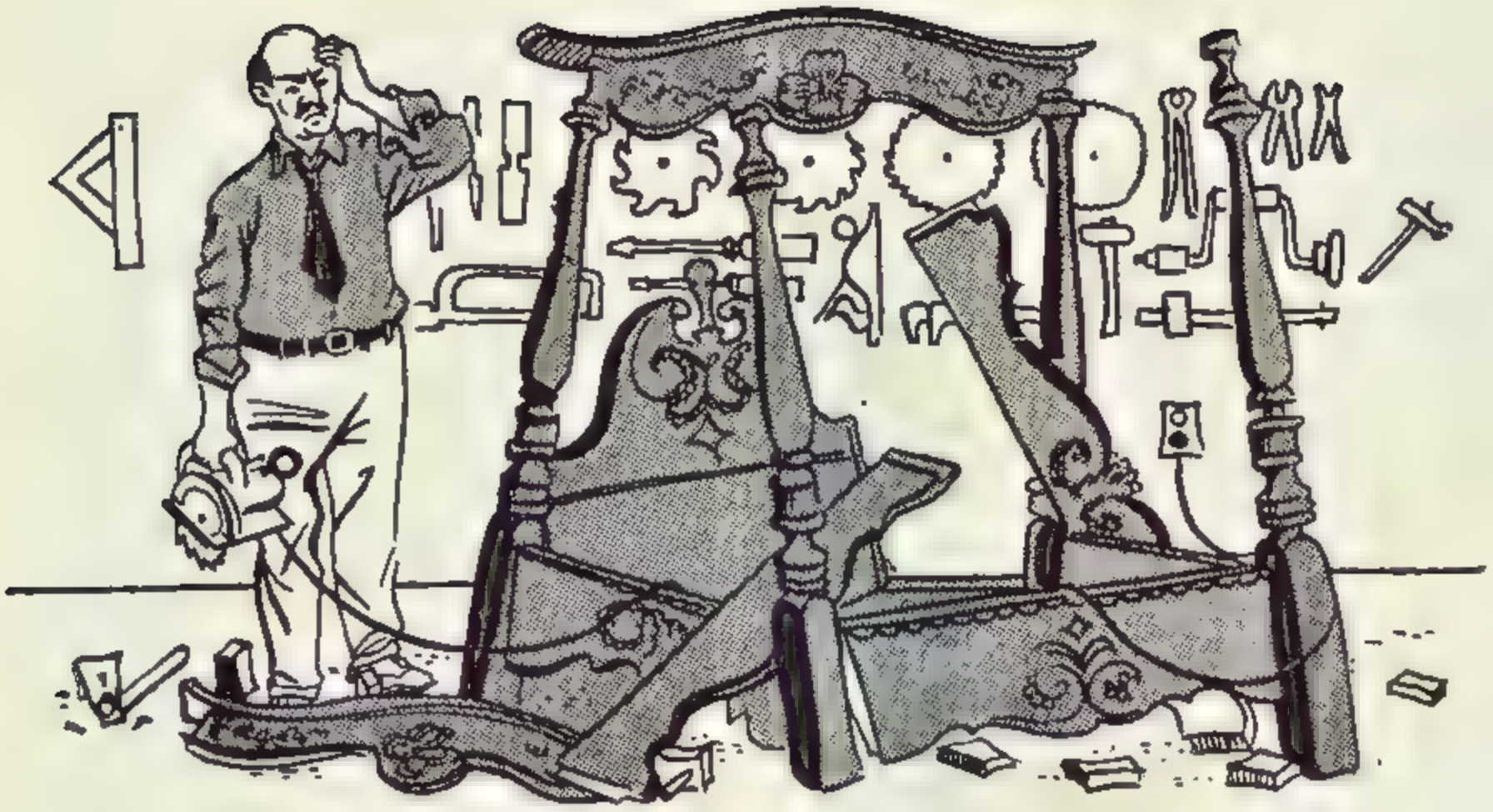

KARYOLANIN ÇİLESİ

ERGÜN ailesi, evlerine pek düşkündü. Eğer Bayan Ergün eski zaman işi bir karyola satın almayı aklına koymasaydı belki de bu hikâye hiç yazılmıyacaktı. Ama Bayan Ergün günün birinde:

— Kuzum Bey, dedi, ne olur, eski zaman işi bir karyola alalım. Çok özeniyorum.

Karısını çok seven Bay Ergün de:

— Olur hanım, diye cevap verdi. Yarından tezi yok, gidip alalım.

Ertesi gün büyük bir mobilya mağazasına gittiler. Çok geçmeden istedikleri gibi bir karyola bulmuşlardı. Hemen satın aldılar. Sonra mağazaya adreslerini bırakıp eve döndüler.

Akşama doğru bir kamyon karyolayı eve getirdi. Üst kattaki salona koydular. Hamallar gittiği zaman karı-koca karyolayı zevkle seyretmeye başladılar. Bir ara Bay Ergün:

— Hanım, dedi, karyolanın ayakları yüksek. Ben yarın bunun bacaklarını biraz kısaltsam fena olmaz.

Nihayet Bayan Ergün'ün korktuğu başına gelmişti. Çünkü o kocasının huyunu bilirdi. Eline bir şey aldı mı muhakkak kırar, bozardı. Belki dört yaşındaki bir çocuk ondan daha iyi marangozluktan anlardı diyebiliriz. Kadın gülümsiyerek:

— Haklısın canım, ama, dedi; senin yorulmana hiç lüzum yok. Yarın mağazaya telefon et bir adam göndersinler. Yahut köşedeki marangoza uğrayıp söyleyiver de gelip istediğin gibi yapsın.

— Aşkolsun sana, bu kadarcık bir iş için marangoz çağırılır mı hiç. Düşün ki, yepyeni marangozluk takımlarım var.

Zavallı kadın daha fazla konuşmanın hiç bir şeye yaramıyacağını anlamıştı. Kocasının dediği dediktl.

Ertesi gün pazardı. Adam kalkınca:

— Hanım, dedi, hadi sen bugün ablana git. Akşama kadar otur. Ben evde yalnız kalıp çalişmalıyım. Çünkü yapacağım iş kolay değil. Hiç zihnim karışmamalı, hem yemeği falan da düşünme. Ben öğleyin bir şeyler bulup yerim.

Kadıncağız çaresiz çıkıp gitti. O gider gitmez de Bay Ergün işe koyuldu. Karyolanın karşısına geçti, ölçtü, biçti. Ayakları burada kesemezdi. Ön iki ayak ve arka iki ayak birbirlerine bitişikti. En iyisi bunları yerlerinden çıkarmak, aşağı götürüp garajda kesmekti.

Hemen aletlerini alıp geldi. Uğraşa uğraşa, nihayet karyolanın ön kısmını sökmeyi başardı. Sonra sıra bacakları kısaltmaya geldi. Ahkeşke gelmez olsaydı. Çünkü ne olduysa ondan sonra oldu. Adamcağız bir ayağı kesiyor, ölçünce bu defa öbürlerinin uzun kaldığını görüyor, onları kesip hizaya getireyim derken, bu defa beriki uzun kalıyordu. Böylece kese biçe saatler geçti.

Vakit ikindiye geldiği zaman karyola artık tanınmı-

yacak hale gelmişti. Bay Ergün:

— Şimdi hanım buna çok kızacak, diye düşündü. En iyisi çıkıp kulübe gideyim. Geceleyin de geç gelirim. Yarına da Allah kerim.

Sonra bir not yazarak çıkıp gitti. Gece yarısına kadar da dönmedi. Eve gelince de odasına çıkıp yattı.

Ertesi sabah evde çıt çıkmıyordu. Kadıncağız halden anlar bir hanım olduğundan kocasına bir şey söylememişti. Bay Ergün de ağzını açıp bir şey demeğe cesaret edemiyordu.

Aradan bir gün geçti. Salı günü. Bayan Ergün ev işleriyle uğraşırken kapı çalındı. Vakit öğleye doğruydu:

— Karyolayı almaya geldik efendim, dediler.

— Hangi karyolayı?

— Cumartesi günü almıştınız ya...

Bayan Ergün hiçbir şey söylemeden karyolayı, daha doğrusu karyolanın parçalarını gösterdi. Onlar da bir şey söylemeden alıp gittiler.

Bir hafta kadar sonra aynı adamlar geri döndü. Yanlarında kocaman iki sandık vardı. Sandıklardan biri yassı, diğeri de daha kalınca idi.

— Kim gönderdi, diye kadın sordu.

— Mağazadan geliyor.

— İçinde ne var?

— Bilmiyoruz. Yalnız Bay Ergün gelinceye kadar açılmıyacak.

Adamlar başka bir şey söylemeden çıkıp gittiler.

Akşam, Bay Ergün gelince:

— Ooo, dedi, sandıklar gelmiş. Hadi açalım.

Bayan Ergün sandıktan çıkanları görünce, hem çok şaşırdı, hem de sevindi.

Kocası, karyolanın ayak ve baş kısımlarındaki oymalı çerçeveleri birleştirerek büyük bir çerçeve yaptırmış, içine de ayna geçirtmişti. Geri kalan kısmıyla da çok güzel bir orta masası yapılmıştı.

— Ne yapalım, dedi, hatamı başka türlü affettiremiyecektim. Düşüne düşüne bunu buldum.

— Çok iyi olmuş canım. Eski zaman işi bir ayna ve bir masa... Bir tek karyola yerine şimdi iki eşyamız oldu...

Aşağıdaki suallere EVET veya HAYIR diye cevap vererek yanına bir işaret koyun, sonra cevaplarla karşılaştırın:

1. Yürümeyi sever misiniz?

2. Hareket etmekten hoşlanır mısınız?

3. Seyirci olmaktansa oyuncu olmayı tercih eder misiniz?

4. Sevdiğiniz bir spor var mı?

5. Her gün jimnastik yapar mısınız?

6. Sıhhatli olmak için açık havayı şart sayıyor musunuz?

7. Çeşitli sporlarla uğraşmak ister misiniz?

8. Çalıştığınız sporda yarışmalara katılır mısınız?

9. Yüzmeyi ve bisiklete binmeyi biliyor musunuz?

10. Oyunlarınızda mızıkçılık etmez misiniz?

10 EVET — Mükemmel bir sporcu ruhu. Belki de şampiyon olursunuz.

7 - 9 EVET: Sporcusunuz. Devam ederseniz mükemmel bir vücudunuz olur.

5 - 6 EVET: Tam bir sporcu olmasanız bile, biraz gayretle ilerleyebilirsiniz.

3 - 4 EVET: Sporcu değilsiniz ama, yine de hareketli sayılırsınız.

3 ten az: Sporcu değilsiniz, olmaya da niyetiniz yok. Hele son suale olsun EVET demedinizse sizden korkulur. İnsan sporcu olmıyabilir ama, mızıkçılık etmek, hile yapmak çok ayıp bir şeydir.

Abonelerinizi Zamanında Yenilemeyi Unutmayınız.

Doğan Kardeş'e abone olan kardeşler abonelerini zamanında yenilemeyi çokluk unutuyorlar. Sonra da dergim gelmedi diye üzülüyorlar. Buna meydan vermemek için tekrar rica ediyoruz: Abonelerinizi bitmeden bir ay önce yenileyiniz. Abonelerinizi yenilerken de açık adresinizle birlikte size her ay gelen zarfların üzerinde yazılı abone numaralarınızı da bildirmeyi sakın unutmayınız.

YUMURTLAYANLAR

Aşağıda yumurtlayan bazı hayvanların isimleri var. Yalnız aradan bazı harfleri çıkarılmış. Çalışın bakalım eksik harfleri tamamlayıp bu yumurtlayan hayvanları bulabilecek misiniz?

— A — UK
K — R — GA
KA — L — BA — A
— ÜV — R — N
— AR — A
KE — E — KE — E
US — MR — U
L — L — K

CEVAPLAR

Tavuk, Kurbağa, Kaplumbağa, Güvercin, Karga, Kertenkele, Üskumru, Leylek.

İKİ FIKRACIK

Erol, birgün babasına sordu :

— Baba çok para kazanmak ister misin ?

— Elbette isterim oğlum.

— Öyleyse hesap dersi olmayan bir okul aç !

★

Oya, öğleyin okuldan dönünce annesi sordu :

— Dışarda hava nasıl yavrum.

— Vallahi görmedim anneciğim, sis vardı.

ZARFTAN ÇANTALAR

Birkaç temiz zarf alıp üstüne şekildeki gibi, sandık, dolap, yatak resmi yapın. Bunlar kız çocuklarının, kâğıttan bebek eşyalarını saklamak için çok elverişlidir. Hem üstünü yazmak suretiyle her şeyin nerede olduğunu bilir, hem kâğıt oyuncaklarınızı yırtılmaktan korumuş olursunuz.

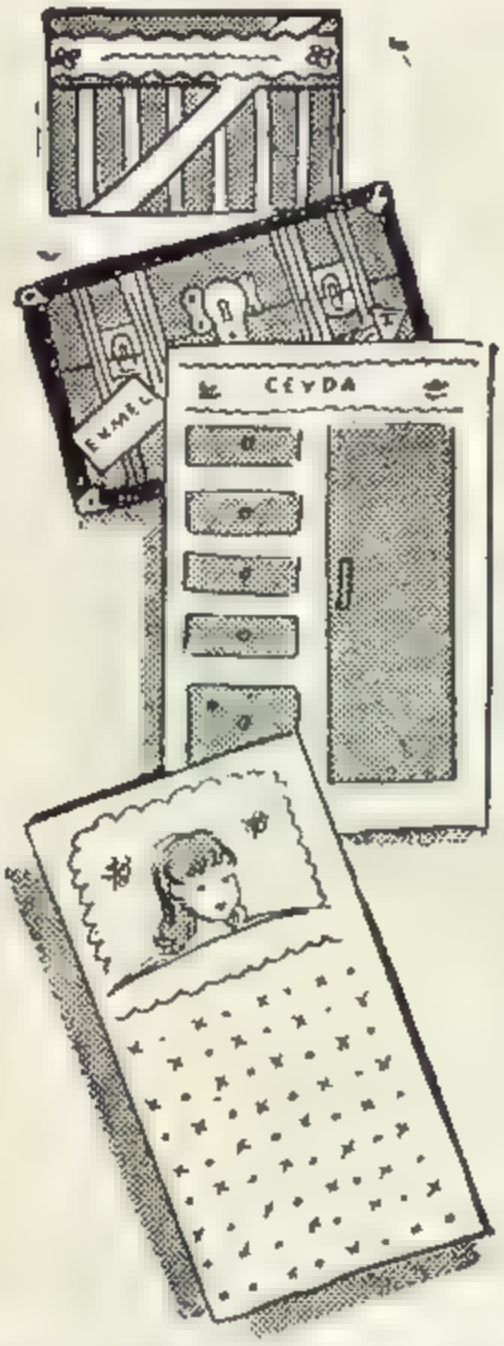

RESİMLİ BULMACA ..

Size şimdi öyle meraklı bir oyun anlatacağız ki, boş zamanlarınızda zamanın nasıl geçtiğini anlamadan onunla oyalanabileceksiniz. Annenizden işe yaramıyan eski bir mecmua veya kartpostal isteyin. Sonra kartpostalınızı makasla resimdeki gibi rasgele beş,on parçaya bölüp parçaları karıştırın. Eğer elinizdeki bir dergi ise, oradan güzel bir resim seçip resmi bir kartona yapıştırın, aynı şekilde kesin. Yapacağınız şey elinize zamkı alıp parçaları tekrar eskisi gibi yanyana getirmektir. Eğer birkaç kişiyseniz, düzgün kâğıtlara birbiriniz için mesajlar yazar, yazdıklarınızı keser sonra karşınızdakine verirsiniz. Bakalım kim daha önce arkadaşının mesajını birleştirip kendisine ne yazdığını anlıyacak.

EĞLENCELİ BİR SAYI OYUNU

Bu güzel oyun, 21 oyuncu ile oynanır. Oyuncular (A) ve (B) diye onar kişilik iki takıma ayrılırlar. Tek kalan oyuncu hakem seçilir. İki takımın oyuncularına da (0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9) sayıları verilir. Her oyuncu kendi sayısını bir kâğıda yazıp üstüne iğneler.

Hakem 100 den 1000 e kadar olan sayılardan istediklerini küçük, küçük kâğıtlara yazıp bir sepete, yahut şapkaya koyar. Takımlar, karşılıklı sıralanırlar. Kaptan da ortada durur, şapkasının içindeki yazılı numaralardan birisini çeker. Meselâ; 365, takım (A) diye seslenir. O anda (A) takımının 3, 6, 5, numaralı oyuncuları hemen yerlerinden çıkıp hakemin karşısında çarçabuk 3, 6, 5 olarak sıralanmalı. 6, 3, 5 veya 5, 6, 3 olarak sıralanacak olurlarsa, oyunu kaybederler. Hakem (B) takımının oyuncularıyle oyuna tekrar başlar.

Hakem, her takımın numaralarını on defa çağırır. Bu müddet zarfında hangi takım daha fazla oyun kazandıysa, o taraf birinci gelir.

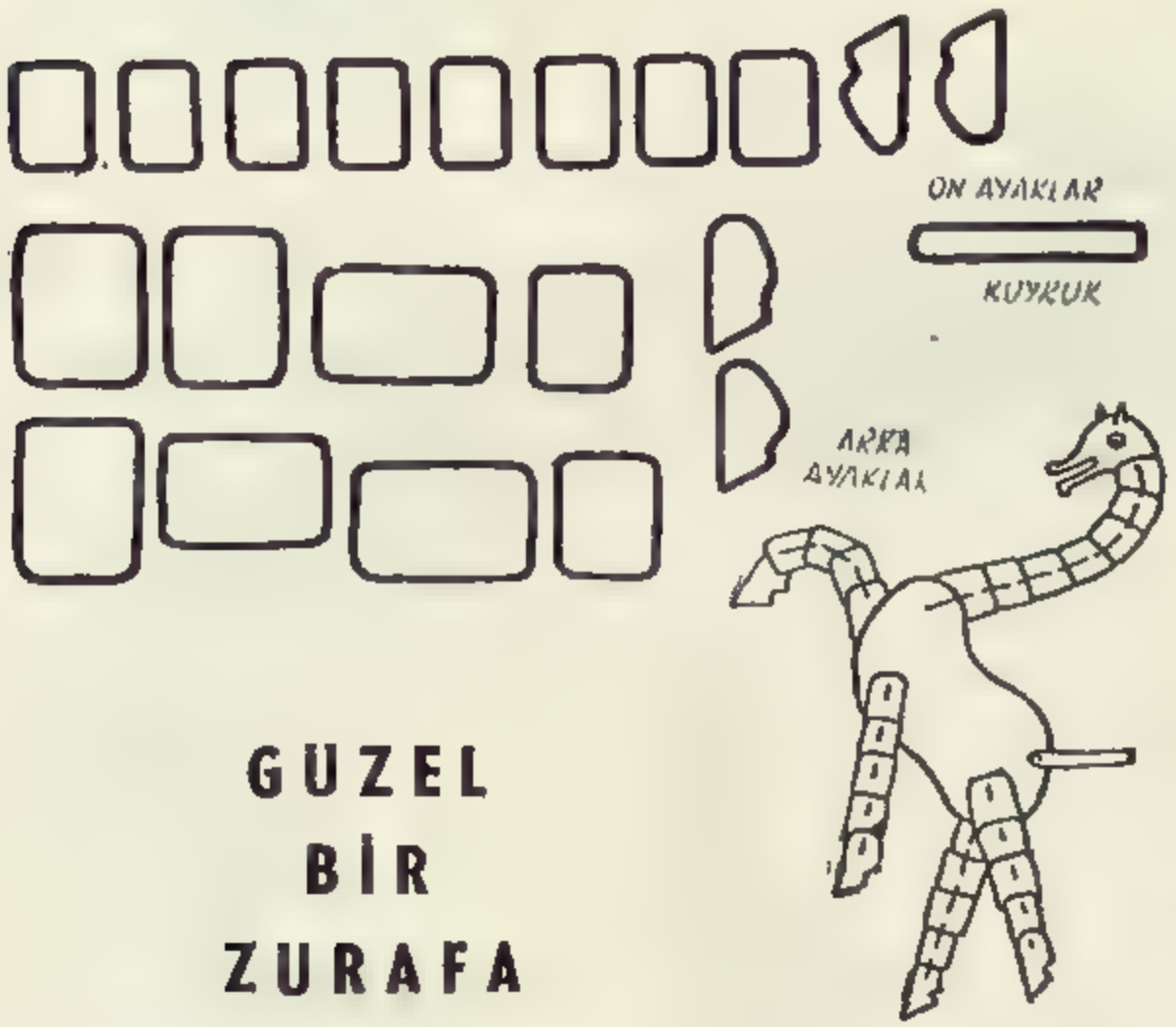

GÜZEL BİR ZURAFA

İnce bir karton üzerine bu şekillerin hepsini aynı ölçüye göre çizin. Yani daha büyük veya daha küçük çizebilirsiniz ama, şekiller birbirleriyle orantılı olmalıdır. Sonra sağlam bir iplikle bu parçaları resimdeki gibi birbirine dikin. İstediğiniz hareketleri yapabilen bir zürafa kazanmış olacaksınız. Zürafanızı güzelce boyamayı da unutmayın.

★

KİTAP KABI

Kitaplarınızı yırtılmak ve kirlenmekten korumak için her halde kaplıyorsunuzdur. Ama bunun da bir usulü vardır. Kaplıyacağınız kitabı evvelâ kâğıdın bir köşesine koyun, sonra her iki taraftan 15 er santimetre pay bırakarak kâğıdı kesin. Sonra kitabı kâğıdın ortasına koyarak çevresini kurşun kalemle kâğıda çizin, kitabı alın ve çizgi üzerinden kâğıdı katlayın. Bundan sonra kitabın ön ve arka kapaklarını, kabın ceplerine yerleştirin. Artık kitaplarınız hiç yırtılıp kirlenmiyecek.

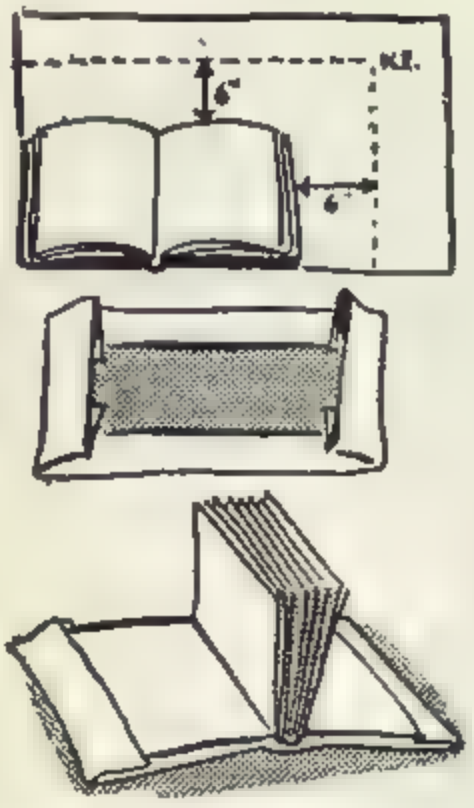

FİL AVCILARI

CERİ Martin, makineli tüfeklerin sesini duyunca, gizlendiği çalıların arkasından etrafa baktı. Kendi kendine:

— Bu defa elimden kurtulamazlar, dedi.

Silâhını omuzladı. Yaralı bir filin acı sesi onu büsbütün kızdırmıştı. Dişlerini gıcırdatarak:

— Vahşiler, diye söylendi. Şehirden buraya fil sürülerinin kökünü kurutmak için geliyorlar. Ama artık elimden kurtulamazlar.

İki hafta içinde bu dördüncü baskındı. Ormanın muhafaza memuru olan Ceri, artık hazırlıklıydı. Kaçakcıların kamyonlarla sürüyü vâdiye sürdüklerini, sonra kayaların arasındaki çukurlarda makineli tüfek ateşine tuttuklarını anlamıştı.

Bu defa hayvanları tuzağa düşüren dar vâdi onların da sonunu getirecekti. Ceri, elinde silâhı yavaş yavaş çalıların arasında ilerlemeğe başladı.

— Biraz bekleseniz olmaz mı?

Ceri, sesi duyunca merakla olduğu yerde döndü. Silâhı, yerden birdenbire çıkmış gibi önünde duran adam tarafından elinden alınmıştı...

— Siz kimsiniz, diye sordu.

— Adım Maybe. Orman mühendisiyim.

— Öyle mi? Sizden bana çok bahsettiler.

Maybe gülümsedi:

— İyi ki, başınızı bir derde sokmadan sizi bulabildim, dedi. Bu korkunç, gözleri dönmüş adamlarla nasıl başa çıkabilirsiniz? Herhalde arabanın lâstiklerini patlatıp gitmelerini önlemek istiyordunuz değil mi?

Ceri başını salladı:

— Evet, öyle!...

— Ruhsatsız avlanan bu avcılarla başa çıkacağınızı mı sanıyorsunuz? Karşınızda korkunç bir çete, işin ucunda iki milyon var. Önlenmekten hoşlanacaklarını hiç sanmıyorum.

— İki milyon mu? Peki ama bu vâdideki bütün filleri avlasalar yine de dişleri bu kadar etmez.

— Onlar fildişi peşinde değiller ki.

Bu sırada kamyon sesinin kesildiğinin farkına vardılar. Maybe, genç bekçiye susması için işaret etti. Çalıların arasından aşağıdaki manzarayı görebiliyorlardı. Kamyonun farları önünü iyice aydınlatıyordu.

Ceri, orada burada yere serilmiş fillerin vücutlarını gördükçe yüzü asıldı. Zavallı hayvanlar kurşun yağmuruna karşı hiçbir şey yapamıyorlardı.

Kamyondan inen adamlar filleri teker teker gözden geçiriyorlardı. İçlerinden biri:

— Aradığımız burada değil, diye bağırdı. Kaçmaya fırsat bulan sürünün içinde olmalı.

— Pekâlâ, siz bunların dişlerini alın. Ne bulsak kârdır.

Vâdinin yukarısından inilti gibi bir ses duyuldu. Adamlardan biri:

— O olmalı, diye bağırdı. Haydi gelin, hareket edeceğiz.

Adamlar kamyona binip hareket ettiler. Ceri silâhını omuzlayarak:

— Vâdideki bütün filleri öldürmelerine göz yumamam, diye söylendi.

Tam tetiği çekeceği sırada Maybe ok gibi uzanarak silâhı yere doğru eğdi:

— Burada olduğumuzu bilmemeliler. Haydi onları takip edelim.

Ağır ağır giden kamyona görülmemeye çalışarak, çalıların arasında ilerliyorlardı. Adamların onları görmesi imkânsız gibiydi. Çünkü kamyonun farlariyle ancak önlerini gözlüyorlardı.

Genç muhafaza memuru:

— Şimdi de ne arıyorlar? diye sordu.

— Söyledim ya, iki milyonun peşindeler.

Birdenbire önlerinde dev gibi yürüyen bir gölge belirdi. Ceri, harman döveni gibi upuzun bir hortumla, kocaman sapsarı fildişlerini gördü. Sonra bunlar havaya

fırlatılıp çalıların arasına düştü.

Koca fil ile Maybe karşı karşıya kalmışlardı. Maybe'nin silâhı da yoktu. Koca fil kulaklarını sallayarak hücuma hazırlandı. Ceri, Maybe'nin sonunun geldiğine inanmıştı.

O sırada kamyonun farları hayvanı da Maybe'yi de göz kamaştıran bir ışıkla aydınlattı. Hayvan, Ceri'nin hayatında hiç görmediği büyüklükte, çok yaşlı bir fildi.

Pat pat pat, kurşun yağmuru başlar başlamaz Maybe yere yatmıştı. Ama koca filin kaçıp saklanacağı bir yer yoktu. Kurşunlar böğründe derin yaralar açarken vücudu titredi. Hortumu son defa havaya doğru kalktı. Sonra kocaman bir ağaç gibi yere yıkıldı.

Kamyon ışığında ne Ceri'nin, ne de Maybe'nin kaçmalarına imkân kalmamıştı. Ayağa kalkarlarken bir ses:

— Eller yukarı! diye bağırdı.

Ceri, Maybe'nin peşi sıra kamyona yürüdü.

— Eh Burton, artık memnun olmalısın. İhtiyar sihirbazın söylediği gibi hazineye kavuşacaksın.

Adamlar kamyondan inmişler, ikisinin etrafını sarmışlardı. Önderleri şişman yüzlü, aksi suratlı bir adamdı. Hiç vakit kaybetmeden filin yanına gitti. Eğri dişini incelemeğe başladı. Kalın sesiyle:

— Tamam, diye haykırdı, aradığımızı bulduk.

Maybe gülümsiyerek Ceri'ye:

— Şaşırdın, değil mi, dedi. Maka'yı işitmişsindir. Hani şu yıllarca önce Zulu'ların reisi olan adam. O hayatta iken büyük bir hazine biriktirmişti. Ondan daha kötü kalpli olan kardeşi Dingaan tarafından öldürülmüştü. Hazine, zamanla daha da fazlalaştı ama, yerini sihirbaz doktordan başka hiç kimse bilmiyordu. Din-

gaan, şu yerde gördüğün asırlık filin dişine haritasını eliyle çizmiş. Şimdi adamların kıyasıya bütün filleri neden öldürdüklerini anlıyor musun?

Ceri şaşırmıştı:

— Fakat Dingaan öleli aşağı yukarı yüz yıl oluyor, dedi.

— Olabilir. Fillerin arasında 80, 90 yıl yaşıyanlar olduğu gibi daha da fazla yaşayanlar vardır. Hem bir fil ihtiyarladıkça sürüsü onu mübarek bir şeymiş gibi korur. Pek çokları ölse bile, ihtiyarı korurlar, dedi.

Ceri, büyük bir ilgiyle yerde yatan file bakıyordu. Mazinin büyük bir bağı, yaşayan tarih ölmüştü.

Burton, elinde çakı ile filin dişini kazıyordu.

— Buraya gelin, kazıdıkça harita çıkıyor.

Tam o sırada Maybe'nin beklediği bir şey oldu. Ağaçların arasından upuzun bir hortum uzanarak Burton'u belinden kavradı, havaya yükseltti. Hiddetten kudurmuş bir ses ormanı çığlıklariyle inletiyordu. Maybe, Ceri'nin koluna yapışarak:

— Çabuk ağaca tırman, diye haykırdı.

Çıktıkları ağacın tepesinden aşağıya bakınca öbür adamların ağaçların arasında koşuştuklarını gördüler.

Koca fil ağır ağır kamyona yaklaştı. Dişlerini dayayarak bir an içinde yere devirdi. Ön ayaklarının olanca hızıyla çiğnemeye başladı.

Maybe, yerde yatan Burton'a baktı.

— Koca filin bir eşi daha olacağı hatırına gelmedi. Bense onun yalnız olmadığını tahmin ediyordum. Nitekim ilk korkusu geçer geçmez saldırdı.

Fil, kamyondan öcünü almış, adamların peşinden gidiyordu.

Epey sonra etraf sessizleşince ikisi ağaçtan aşağı indiler. Maybe yerde yatan koca filin yanına gitti. Eğilerek iki milyonluk hazinenin yerini gösteren haritaya baktı. Burton'un elinden düşen çakıyı aldı, filin dişini çabuk çabuk kazımağa başladı. Ceri:

— Ne yapıyorsun, diye söylendi. Haritayı siliyorsun.

— Evet, bilhassa yapıyorum. Ceri bir düşün. Bu birçok felâketlere sebep oldu. Daha da olabilir. Geri kalanlar haritayı ele geçirmek için bilsen neler feda etmezler. En iyisi dostum, ortadan kalksın bu efsane...

— Seni çok iyi anlıyorum, dedi Ceri. Kötülüklerin sonu gelsin diyorsun. Hakkın var. Haritayı yok ettiğine memnunum.

Mühendis işini bitirince ayağa kalktı, Ceri'nin yanına geldi.

İki arkadaş elli mil ötedeki şehre gitmek üzere yola koyuldukları zaman Maybe:

— Artık başın rahat, kaçakçılarla uğraşmana lüzum kalmadı, dedi.

PLUTO

Ater o yıl da her zamanki gibi kendisine bir hindi almıştı.

Hindiyi Mikinin bahçesine bağlıyan Ater kısa bir seyahate çıktı.

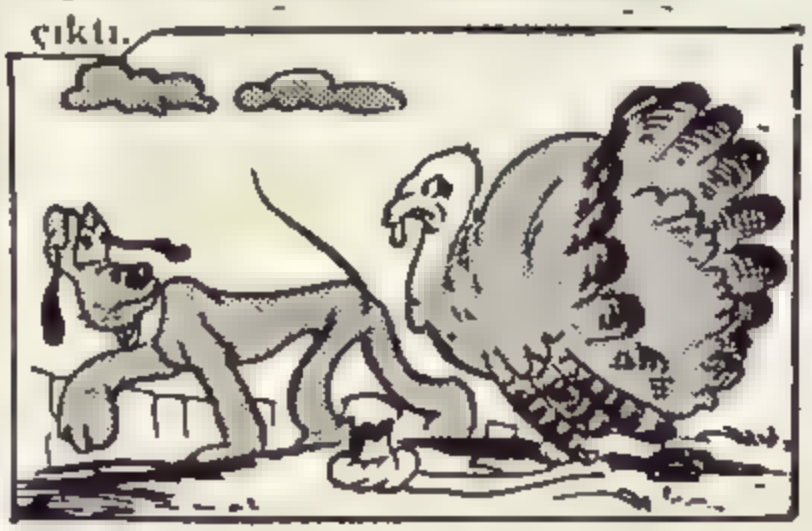

O sırada Pluto dükkânın birinde bir ilân gördü

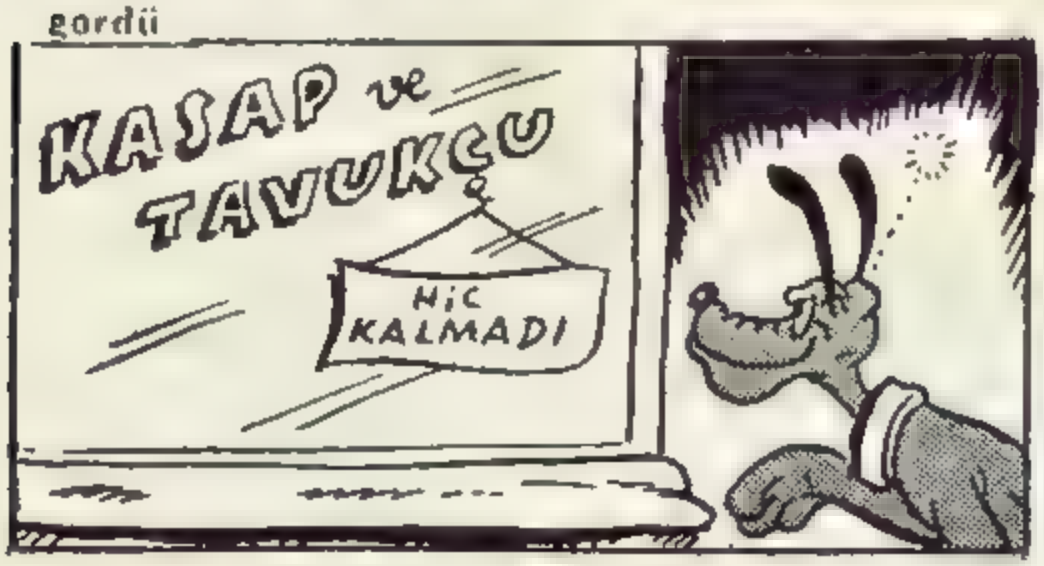

—Bu, Plutoya bir fikir verdi. Ater'in hindisi kaybolursa bol bol sığır kemiği yiyebilirdi.

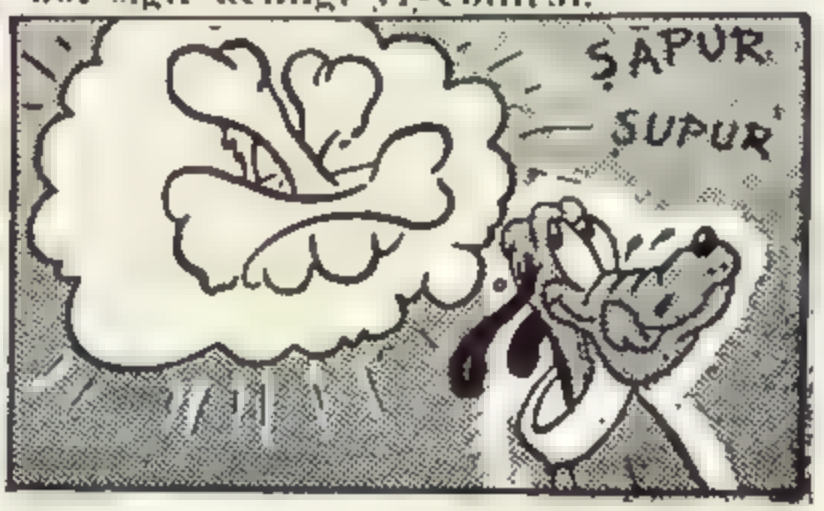

O gece Miki güzel güzel uyuyadursun.

Pluto iş başına geçmişti bile...

Harıl harıl hindiyi bağlıyan ipi kemirmekle meşguldü.

İpi kopan hindi alabildiğine kaçarken Pluto keyifle arkasından bakıyordu.

GULU GULU

R-R-RIN

O sabah bir telefon konuşması oldu.

Alo, şehirler arası mı? Ater mi arıyor? Verin efendim.

Evet Ater hindiyi hiç merak etme. Bahçemde bağlı duruyor; sen keyfine bak. Ne dedin?

Senin hindini mi yiyeceğim? Ayol sen aklını kaçırmışsın. Hiç merak etme. Kılına bile dokunmam

O anda, gerçek Plutonun kafasına dank dedi.

KÜT.

Başıboş bıraktığı hindi Mikinin değildi bile.

Hadi hoşça kal, Ater.

TIRK

Miki, konuşması bitince Plutoya seslendi.

Şu Ater de, hindisini amına merak ediyor ha...

Pluto çok üzgündü. Ater gelince Mikiye söylemediğini bırakmıya çaktı.

★ Doğan Kardeş'i seviyorsan ona abone ol ★

...Miki de onu asla affetmiyecekti

Pluto alabildiğine koşarak hindinin peşine düştü.

Otomobillerin arasında bile onu bırakmıyordu.

Allah Allah, bu Plutoya da ne olmuş böyle. Mikiye haber vereyim.

Hey Miki, Pluto sokaklarda, deli gibi hindiyi kovalayıp duruyor. Ne?

NE?

Gel Gufi, eğer hindiye bir şey olursa Ater kıyameti koparır.

Çok geçmeden hindi bir lunaparktan içeri daldı. Pluto da arkasından...

GULU GULU

Ama yanlışlıkla ateş yapılan yere gelmezler mi?

GULU GULU PAT POF

DAN DÜÜN PAAT!

Zavallı hindi nereye kaçacağını şaşırmıştı.

Hey ne oluyoruz?

Mehmet Ali & Akşamseferi

★ En güzel çocuk kitapları Doğan Kardeş yayınlarıdır ★

Hindî bu defa da aynalı kahkahalar odasına girmişti.

?

?

?

?

İşte yakaladım seni!

Pluto büyük bir hırsla hindinin üstüne atıldı.

HIRRR-

KÜÜT!

Hindinin de canına tak demişti artık.

KIRT!

ÖVF!

Mehmet Ali & Akşamsefası

Nihayet ikisini birden kapı dışarı ettiler.

Pluto canavar gibi hindinin üstüne atıldı.

Bir müddet alt alta, üst üste yuvarlandılar.

Şuraya bak, hindiyle köpek boğuşuyor.

Nihayet Pluto ustaca bir fırlatışla hindiyi uçan daireye attı.

★ Doğan Kardeş'i seven onu yayar ★

Artık zavallı hindinin bu acayip seyahatten ne kadar korktuğunu düşünün. Üstelik başının dönmesi caba.

GULU! GULU! GULU

Pluto hindinin bu sersem anından faydalanmasını bildi.

Yaşasın Pluto yakalamış.

Yaşa Pluto, demek tam hindi kaçarken farkedip arkasına düştün.

!

Kaçarken mi? Gördünüz mü işi... Miki hindiyi kendiliğinden kaçmış sanıyordu. Bu iyi havadisin doğrusu...

Afferin sana Pluto. Şen çok iyi bir köpeksin. Mukâfat olarak yarın sana sığır kemiği alacağım

Ama şu hindiye bak pek zavallamış.

Afer onu böyle görürse yine bize kızar.

İşte şimdi oldu. Dev aynası Hindiyi istediğimiz şişmanlıkta gösteriyor.

Son...

★ Her kitap bir köprüdür, insanı iyiye, güzele götürür ★

SİNEMA PERDESİNDE

SALONUN ışıkları sönünce bir an her taraf simsiyah kesildi. Sonra spikerin sesi işitildi:

— Çok değerli seyircilerimiz, bugün sizlere göstereceğimiz filim, tabiatın ve ilmin bütün güzelliklerini ayağınıza getirecektir.

Daha bu sözler bitmeden, perde bol ve renkli bir ışıkla aydınlandı. Aynı anda çok güzel bir göl manzarası seyircilerin gözleri önüne serildi. İki sahili ağaçlık, masmavi bir göldü burası. Sarp dağların arasında kıvrıla büküle gözün alabildiğine uzanıyor, seyirciler gölü seyrederken sanki oralarda sahiden dolaşmış gibi oluyorlardı. Çünkü filim hem güzel çekilmişti, hem de renkliydi.

Biraz sonra yine spikerin sesi:

— İşte sevgili seyirciler bu gördüğünüz güzel göl bir baraj gölüdür. Yani insan eli ile meydana gelmiştir. Gördüğünüz manzara göl ile birlikte kilometrelerce uzayıp gitmektedir.

Seyirciler nefes bile almadan bu güzel manzarayı seyrediyor, bir yandan da konuşmasına devam eden spikeri dinliyorlardı.

— Yıllarca önce burası derin bir vâdiden akan bayağı bir dereden ibaretti. Su, başı boş akıp gidiyordu. Evet, hiç bir işe yaramadan akıyor, kısacası Allahın bu büyük nimeti israf olunuyordu. Günün birinde vâdinin en dar yerine şu anda perdede gördüğünüz baraj duvarı yapıldı. Kendi halinde akıp giden sular, yavaş yavaş barajın arkasında birikmeye başladılar. Nihayet bu gördüğünüz göl meydana geldi.

Şimdi perdede barajın duvarları görülüyordu. Seyirciler arasındaki çocuklardan biri annesinin kulağına eğilerek:

— Aman anneciğim dedi, ne kadar kalın ve büyük duvar... Yüksekliği belki iki minare boyu...

Spiker ise devam ediyordu:

— Elbette ki bu büyük baraj için sarfedilen emek boşuna değil. Şimdi bir de şu manzaraya bakın.

Spikerin sözü biter bitmez perdeye çok büyük ve çok temiz bir salon manzarası aksetti. Salonun ortasında kocaman kocaman makinalar, rasgele bir seyircinin anlıyamıyacağı tesisler vardı. Spiker tekrar başladı:

— İşte burası bir hidroelektrik santralının içidir. Burada su gücünden faydalanılarak elektrik elde edilir... Şimdi herhalde o büyük barajın neye yaradığı daha iyi anlaşılır sanırım... Evet, sevgili seyircilerimiz, barajda birikten sular özel borularla şu gördüğünüz salonun altına akıtılır. Orada büyük türbinler vardır. Barajda depo edilmiş bulunan milyonlarca metre küp suyun basıncı sayesinde tasavvur edilemiyecek bir kuvvetle akan su bu büyük türbinleri çevirir. Türbinler ise bu salonda gördüğünüz jeneratörlere bağlıdır. Onların dönmesi jeneratörleri de harekete geçirir. Böylece elektrik akımı elde edilmiş olur.

Perdede şimdi de santral binası dışarıdan görülüyordu. Burası büyükçe bir binadan ibaretti. Yalnız yan tarafında bir yerden dışarıya su akıyordu. Ayrıca yine bir tarafından da kalın teller çıkmış, dağlara, tepelere doğru uzamış gidiyordu.

— Sayın seyirciler, şu anda karşınızda hidroelektrik santrali var. Türbinlerden geçen su santral binasının yanından dışarı akmaktadır. Jeneratörlerde elde edilen elektrik akımı ise şu gördüğünüz tellerle dağıtılmaktadır.

Sinema perdesinde şimdi de tellerin geçtiği yollar görülüyordu. Seyirciler insan emeğinin neler yapabileceğini şaşkınlık ve zevkle seyrediyorlardı.

Spiker yeniden konuşmaya başladı:

— Sevgili seyircilerimiz, birlikte bir hidroelektrik santralini gezdik. Baraj gölünde birikten suların, santraldeki jeneratör türbinlerini çevirdiğini, onların da jeneratörleri çalıştırdığını öğrendik. Belki şimdi aklınıza

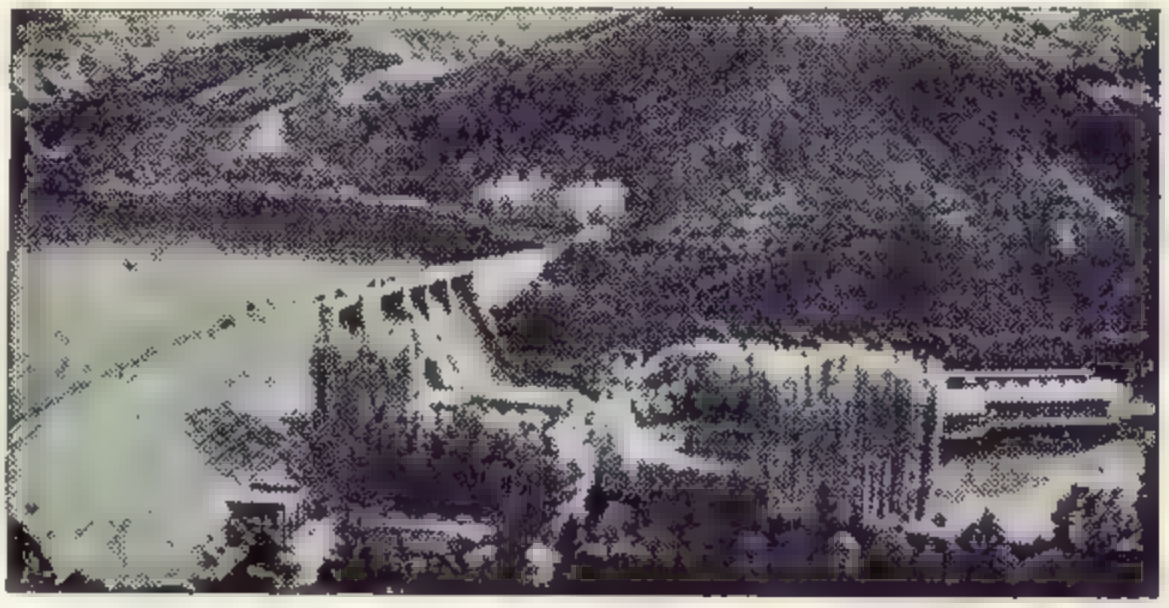

Ankara'da Çubuk Barajı

Gölden tele : Elektrik Gücü

bir soru gelir: madem türbinleri çeviren akar sudur, o halde neden doğrudan doğruya akan bir derenin suyundan faydalanılmıyor da kocaman bir baraj yapılıyor? Bu iki bakımdan imkânsızdır sevgili seyirciler. Bir defa bir derenin suyundaki basınç ağır türbinleri çeviremez. Sonra da dereler ve nehirlerdeki suyun çokluğu ve akıntılarının şiddeti her zaman bir değildir. Yağışlı mevsimde dereler çok su taşır, hızlı akar; kurak mevsimde suları çekilir. İşte barajlar bu mahzuru ortadan kaldırmış, suyun her zaman bol ve aynı şiddetle akmasını sağlamıştır.

Şimdi de sinema perdesinde güneşin batışı görülüyordu. Biraz sonra perdeye akşamın alacakaranlığında bir şehir aksetti, arkasından o şehirde bir ev, o evde bir oda göründü. Bir çocuk güle güle içeri girdi, «çıt» düğmeyi çevirip elektriği açtı... Filim bitmişti.

Bu güzel filmi seyreden çocuklardan biri annesine:

— Demek bir düğmeyi çevirmekle kolaycacık emrimize giren elektrik bu kadar emekle elde ediliyormuş anneciğim, dedi. İyi ama her zaman üzerine baraj yapacak dereyi nerede bulmalı?

— Her zaman dere veya nehir şart değildir yavrum. Su buhariyle de elektrik elde edilebilir. Nasıl sinemadakine hidroelektrik santrali deniyordu, su buhariyle çalışan elektrik santraline de termoelektrik santrali denir. Esas her ikisinde de aynıdır. Yalnız ikincilerin jeneratörünü buhar türbini çevirir.

— Peki o buhar nasıl elde edilir?

—Tıpkı lokomotif ve vapurlardaki gibi... Su, kızgın buhar haline gelinceye kadar ısıtılır. Kızgın buharın çok şiddetli basıncı olduğunu biliyorsun. İşte bu kızgın buhar türbine verilince, türbini çalıştırır. Bazı batı memleketlerinde tabiî gazdan da faydalanılarak termoelektrik santralleri kurulmaktadır.

— Bu elektrik santralleri bir bakıma elektrik fabrikası gibi bir şey değil mi?

— Elbette çocuğum, santraller elektrik fabrikasıdır. Elektrik istihsal ederler. Yalnız bunların diğer fabrikalardan büyük bir farkı vardır. Çünkü istihsal ettiği şeyi depo edemez, dolayısiyle de aynı anda sevketmek, dağıtmak ve sarfetmek zorundadır.

— Çok doğru...

Ortalık kararmaya başlamıştı. Eve yaklaşıyorlardı... Birden sokakların ışıkları yandı. Çocuk annesine sokuldu. Gözlerini sokak lâmbalarından ayıramıyordu. Çünkü artık elektriğin macerasını biliyordu.

Bir Sanatçı Kardeşimiz

Size bir sanatçı kardeş tanıtıyoruz: İsmail Erman. Bize kendini şu satırlarla anlatıyor:

«Bir evimiz vardı, Beykozda otururduk. Ben şımartılmış bir çocuktum. Arkadaşlarım Şükru, Osman ve Şevketti. Bu arkadaşlarla çayırda koşup oynardık. Beni Beykoz Mithat Paşa İlkokuluna verdiler, bir ay gittim, sonra hastalandım. Küçükten beri bana bakan bir doktor vardı, ona gösterdiler, «Grip» dedi. Halbuki hastalığım romatizma imiş. Beni başka bir doktora gösterince hemen hastaneye yatmam gerektiğini öğrendik.

Haydarpaşa Nümune Hastanesine yatırdılar beni. Orada iki arkadaşla tanıştım: Kâmil ve Seyfi... Kâmil, Karacaahmetlidir ve muzip bir çocuktur. Göbeğini açar «şişmanladım, diye gösterir. Seyfi de bir köylü çocuğudur. Her şeye «edemeyon», «yutamayon» der durur.

Şöyle böyle derken iki ay geçti. Hastaneden çıktığımız gün annem doktorlara teşekkür etti ve sevincinden ağladı.

Artık Beykoza dönemezdik. Oranın havası bana dokunuyordu. Göztepede ev bulduk, şimdi Hâkim Emine hanımın evinde oturuyoruz. Harun Reşit İlkokuluna gidiyorum. Aydoğan Çamlısoy'un talebesiyim. Beni çok sever ve sıhhatimle ilgilenir.»

Geçen gün annesiyle idare evimize gelerek bize heykelciklerini gösteren bu kabiliyetli kardeş gözümüzün önünde de güzel bir heykelcik yapıverdi.

Boş zamanlarını böyle güzel ve faydalı işler yaparak değerlendirmesini bilen İsmail kardeşin plâstikten heykelcıklerini pek beğendik. Eğer sabırla ve titizlikle çalışmasına devam ederse geleceğin büyük sanatcısı olacağından hiç şüphe etmiyoruz. Erman kardeşe başarılar dileriz.

Bu sayfadaki resimler İsmail Erman Yazı işleri büromuza geldiği gün çekilmiştir.

CAN KURTARAN UÇURTMA

TREN duracağı sırada Can heyecanla bağırdı:

— Bak Berin... Selim amca orada... Bak, bak, nasıl bakınıyor.

— Gördüm gördüm.

Sonra heyecanla trenden inip amcalarının boynuna sarıldılar.

İki kardeş daha önce amcalarının yanına, tatil geçirmeye hiç gelmemişlerdi. Burası deniz kenarında güzel bir kasabaydı.

Eve gidip biraz dinlendikten sonra Berin:

— Amcacığım, dedi, deniz kıyısına gidelim mi?

— Elbette yavrum. Buraya gezmeye geldiniz.

Can da:

— Uçurtmamızı da alalım mı? diye sordu.

Sonra iki kardeş, ellerinde uçurtmaları dışarı çıktılar. Amcalarının evinin biraz ilerisinde engin denize karşı yüksek bir yamaç vardı. O tarafta tatlı bir esinti olduğunu farkedince hemen koştular. Can:

— Berin, diye seslendi, sen tut bakalım uçurtmayı, ben de çekeyim.

Koşa koşa Berin'in karşısına geçti; rüzgârın uygun olduğu bir sırada:

— Bırak, diye bağırdı.

Berin bırakır bırakmaz Can ipe sarıldı. Çekti çekti. Fakat uçurtma biraz havalandıktan sonra birden takla attı ve bitişik bahçeye düşmeye başladı. Biraz sonra düştü de... Hem nereye düştü biliyor musunuz? Bahçedeki şezlongta istirahat eden yaşlı bir adamın kucağına...

İki kardeş de çok utanmış ve korkmuşlardı. Hemen koşup yaşlı komşudan özür dilediler. Can:

— Efendim, dedi, biz Selim amcanın yeğenleriyiz Kusura bakmayın. Bir kaza oldu.

— Zararı yok çocuğum. Uçurtmanız güzel ama kuyruğu kısa. Ya biraz daha kuyruk ekleyin, yahut ağırlık bağlayın.

— Hakkınız var, herhalde ondan düştü.

— Demek buraya gezmeye geldiniz. İnşallah iyi vakit geçirirsiniz.

O sırada amcaları da yanlarına gelmişti; komşusuyla konuştuktan sonra:

— Çocuklar, dedi, hadi isterseniz bir sandal gezintisi yapalım, ileride kayalıklar vardır. Belki biraz balık da tutarız.

Berin bu sözleri duyunca sevinçle:

— Aman ne iyi... diye bağırmaktan kendini alamadı.

Biraz sonra sandala binmiş ve yamacın karşısındaki kayalık adaya varmışlardı bile...

Hemen inip işe koyuldu lar. Selim amca oltasını hazırlayıp denize attı. İki kardeşin keyfine diyecek yoktu. Fakat denize güven olmaz ki... Birden şiddetli bir rüzgâr çıkmaz mı? Tabii rüzgârla beraber deniz de dalgalandı. Ada ise zaten küçü-

ZULU ÜLKESİ NEREDEDİR?

Zulu ülkesi, tablatın bütün güzelliklerinin birleştiği bir yerdir. Şurada burada ottan yapılmış yuvarlacık kulübeler görülür. Bu kulübelerin arasında kara kara çocuklar oynaşır.

Çocukların rengini söyleyince anlamışsınızdır. Zulu ülkesi Afrika'dadır; Güney Afrika Birliğine dahildir. Bu bölgede yaşayanlara Zulu'lar denir.

Zulular ilkel bir kabiledir. Ama sevimli, uysal ve neşelidirler. Şarkı söylemeye, oynamaya bayılırlar. Zulular köylerde yaşar, her köyün bir başkanı vardır.

cük, korunacak bir yeri yok...

İlk olarak Selim amca:

— Dönelim çocuklar, dedi, havanın iyi olduğu bir günde yine geliriz.

— Ne olur biraz daha kalsak.

— Hayır, hem üşürüz. Hem dalga fazlalaşırsa geri dönemeyiz.

Bunun üzerine Can:

— Ben sandalı hazırlıyayım, diyerek kayığa atladı. Acele acele halatı çözdü.

Selim amca:

— Dur, sakın çözme, diye bağırdı, ama iş işten geçmişti. Rüzgâr ve dalgalar birdenbire kayığı uzaklaştırdı, açık denize doğru sürüklemeye başladı. Çok kötü bir durumda kalmışlardı. Kimse kendilerinin burada olduğunu bilmiyordu. Can'ın durumu ise daha da kötüydü.

— Eyvahlar olsun amca, ne yapacağız.

Berin böyle söyliyerek bir kenara bıraktığı uçurtmasını aldı. Onu gören amcası, birden:

— Buldum, diye bağırdı, aklıma bir fikir geldi... Bu uçurtmayla sahile bir mesaj gönderebiliriz.

— Sahiden de öyle... Yaşlı komşunuzun bahçesi karşıki yamaçta değil mi?

— Evet, evet.

— Yalnız uçurtmanın kuyruğu kısa galiba.

— Zararı yok bir mendil falan bağlarım.

Çok geçmeden dediklerini yapıp uçurtmayı havalandırdı. Güzel uçurtma şimdi tam yamacın üstünde süzülüyordu.

— İyi, işin ilk kısmını başardık. Şimdi gelelim ikinci kısmına...

Selim Amca böyle söyliyerek uçurtmanın ipini Berine verdi, sonra arka cebinden çıkardığı buruşuk bir kâğıt parçasına bir şeyler yazdı. İpi, kâğıdın ortasından geçirdi. Çok geçmeden rüzgâr büyük kâğıt parçasını ip üzerinde uçurtmaya doğru sürüklemeye başlamıştı. Kâğıt uçurtmaya varınca, ipi birkaç defa hızla çekip bıraktı, uçurtma takla atarak yamacın üstüne düştü. Berin heyecandan nefesini tutarak:

— İnşallah mesajımızı görürler, dedi.

İkisi de gözlerini yamaçtan ayırmıyorlardı. Çok geçmeden, yaşlı komşu yamacın kenarında göründü. Koşarak uçurtmanın yanına gitti, sonra telâşla onlara baktı.

Durumu anlamıştı. Hızlı adımlarla oradan uzaklaştı.

On onbeş dakika sonra büyük bir motorlu kayığın hızla gelmekte olduğunu gördüler. Artık kurtulmaları bir an meselesiydi.

Motorun fırtınada adaya yanaşması güç oldu ama, nihayet binebildiler. Selim Amca ile Berin'in ilk sözü:

— Can, demek oldu, Can'ı kurtaralım.

Sonra bir çırpıda olup bitenleri anlattılar. Can'ın sandalı taa, uzaklara sürüklenmiş, denizin üstünde küçücük bir leke gibi kalmıştı.

Motor son hızla o tarafa yollandı. Zavallı çocuk sahilden iki, üç kilometre kadar uzaklaşmıştı. Berin:

— Ah zavallı Can, kimbilir ne korkmuştur, diye söyleniyor, bir taraftan da durmadan ağlıyordu.

Motorla beraber gelen yaşlı komşu ise:

— Hadi oradan deli kız, diyordu, ağlıyacak ne var. Dua et ki, uçurtmayı beraber almışsınız.

Çok geçmeden sandala yanaştılar. Can'ın rengi sapsarı olmuştu ama, Allaha şükür sıhhatteydi ya. Can büyük bir cesaretle ve bir kahraman edasiyle motöre geçti. Sonra sandalı yedeğe alıp sahilin yolunu tuttular.

Can, bütün bunlara kendisinin sebep olduğunu söylüyor, bir daha bilmeden bir işi yapmıya kalkmıyacağına yemin ediyordu.

Akşam yemeğine yaşlı komşuyu da çağırdılar. Tehlikeden kurtulmanın verdiği sevinçle güzel bir gece geçirdiler.

BALIK ÇOCUK

CHESSY'nin, denizciliğe ne kadar meraklı olduğunu bilmiyen yoktu. Daha küçük yaştan yüzmeyi öğrenmiş, kendisi gibi bir denizci olan babası, ona yüzmenin çeşitlerini ve denizciliğin bütün özelliklerini bir bir anlatmıştı.

Chessy'yi bütün arkadaşları severdi. Çünkü elinden çok şeyler geldiği halde, hem kibirli değildi, hem de herkese yardım ederdi.

O sabah yine arkadaşlarıyla beraber yüzmeğe gitmişlerdi.

— Hey Chessy bana bak... Görüyor musun nasıl takla atıyorum?

Bu Butch'ti. Aman Allahım... Butch da öyle bir çocuktu ki, dostlar başından ırak. Kendini beğenmiş mi beğenmiş... Ama fena yüzücü de değildi hani.

Chessy'ye bağırır bağırmaz da suya dalmıştı... Chessy biraz bekledi; aman o da ne?... Butch bir daha suyun yüzüne çıkmamıştı. Aksi gibi Chessy de henüz soyunmamıştı... Hemen ceketini ve pantolonunu çıkarıp hiç düşünmeden suya daldı. Sağa sola bakındı, Butch görünmüyordu. Nefes almak için suyun yüzüne çıkınca kulağında bir kahkaha çınladı. Bu, Butch'ın sesiydi.

— Sen benim ne yüzücü olduğumu bilmiyorsun daha...

Chessy'nin fena halde canı sıkılmıştı. Bu hareket onu çok üzmüştü. Yavaş yavaş sahile çıkarken, arkasından Butch'ın sesini duyuyordu:

— Bir daldım... Suyun altından, yosunların arasından kayanın arkasına geçtim.

Halbuki bu çok tehlikeli bir işti. Çünkü hem aradaki mesafe uzun, hem de, onun yosun dediği deniz otları pek dallı budaklı şeylerdi.

Chessy karaya çıkmış, bir yandan ıslak gömleğinin, pabuçlarının haline bakıyor, bir yandan da elbiselerini Çıkarıyordu. Tam evine yollanırken, Butch'ın yine arkadan seslendiğini duydu:

— Hey Chessy, beni kurtardığın için teşekkür ederim. Ama bak bir şey söyliyeyim, marifet bu işi yalnızken yapmak... Şimdi sen vardın, başkaları vardı. Fakat bir gün senden daha cesur olduğumu herkese anlatmak için bu dalışı tek başıma yapacağım.

Aradan günler geçti. Bu arada babası Chessy'ye mükemmel bir hediye almıştı. Denizi ve yüzmeyi seven ve bu işlerin ustası olan bir çocuk için bulunmaz bir hediyeydi bu... Ee, kolay değil, Chessy bu yıl birincilikle ortaokulun ikinci sınıfına geçmişti.

Alınan hediyeyi merak ediyorsunuz değil mi? Elbette söyliyeceğim: Bir su altı yüzme takımı. Ayağa takılacak yüzgeç, hava deposu ve gözlük... O kadar nefis bir takım ki, onu kuşandınız mı dakikalarca suyun altında kalabilir, deniz altının harikulâde manzaralarını doya doya seyretmek imkânını bulabilirsiniz.

Aradan bir hafta daha geçti. Chessy yeni deniz kıyafetiyle birkaç dalış yapmıştı. Aşağı yukarı beş dakika kadar suyun içinde kalabiliyordu. Bir gün arkadaşlarından biri heyecanla yanına gelerek:

— Bak sana ne söyliyeceğim, dedi. Butch var ya, hani şu kendini beğenmiş Butch.

— Evet, evet biliyorum.

— Galiba bir gün seni aldatmış, sen de gömleğinle falan suya dalmışsın.

— Öyle.

— Bugün bana bir şey söyledi. Senin yanında tehlikeli bir dalış yapmış. Şimdi aynı

şeyi tek başına yapacakmış. Beni de şahit olarak götürmek istiyor.

— Delilik etmesin, yaptığı çok tehlikeli bir şey. Kayaların dibindeki otlara dolaşabilir.

— Vallahi ne dedimse dinletemedim. Biraz sonra gidecek. İstersen sen de gel ama, ona sakın görüneyim deme.

— Bakalım... Belki de gelmem.

Arkadaşı koşa koşa uzaklaşırken, Chessy de takımlarını hazırlamıya koştu. Öyle cevap vermişti ama, gideceği muhakkaktı.

Netekim çok geçmeden her zaman denize girdikleri yere vardı. Butch soyunmuştu bile. Öbür arkadaşı da bir kenara çömelmiş onu seyrediyordu. Chessy, biraz uzakta durup balık adam kılığına girip iyice yaklaştı ve seyretmeye başladı.

Butch, o yaklaşıncaya kadar dalmıştı bile. Kırk beş saniye kadar sonra iddia ettiği gibi kayanın arkasından çıktı... Sonra arkadaşının ricasına aldırmadan aynı şeyi bir defa daha tekrarladı. Yine başardı.

Ama ah bu kendini beğenmişlik yok mu? Aynı tehlikeli işi bütün yalvarmalara rağmen bir daha yapmak istedi. Eh, ne demişler: Bir zıplarsın çekirge, iki zıplarsın çekirge... O da öyle...

Üçüncü dalışında iyice yorgundu. Aradan yarım dakika geçti, dört, beş dakika geçti, görünmedi. Chessy korktuğuna uğramıştı. Hemen suya atladı. Öbür arkadaşları ise korkudan sapsarı olmuş, Chessy'yi seyrediyordu. Onu seyretmek kolaydı, çünkü oksijen deposundan alıp verdiği hava denizin üstünde çok güzel bir iz bırakıyordu... Chessy suya dalıp da tehlikeli otların bulunduğu bölgeye varınca tüyleri diken diken oldu. Çocuk otlara dolaşıp kalmıştı.

İyi kalbli çocuk büyük bir dikkatle ona yaklaştı, takıldığı yerden kurtardıktan sonra çekip suyun yüzüne çıkardı. Bu arada diğer arkadaşları korkudan bağırıp çağırmış, sahile birkaç kişi toplanmıştı.

Butch'a hemen sunî teneffüs yaptırdılar. On beş dakika sonra kendine geldi. Olup bitenleri hatırlamıyordu bile. İlk sözü:

— Bana ne oldu? demek oldu.

— Ölümden kurtuldun. Denizin altındaki otlara dolaşmıştın. Seni Chessy kurtardı.

Chessy ise, Butch'ın gururu incinmesin diye arkadaşlarına, kendisinin kurtardığını söylememelerini rica etmişti. Ama hakikat gizlenir mi hiç? İşte meydana çıkmıştı bile.

Bu, Butch'a ölüm tehlikesi atlatması pahasına iyi bir ders oldu. Artık o mânasız gururdan, başkasına sataşmaktan kurtulmuştu. Chessy ise bir arkadaşının hayatını kurtardığı için mesuttu.

Pul Nasıl Yıkanır?

Geçen gün pul meraklısı küçük bir Doğan Kardeş okuyucusu ile konuşuyorduk. Pul toplamağa çok meraklı olan bu çocuk koltuğunun altında getirdiği pul defterini, albümlerini açıp göstermeğe başladı. Pulların bir kısmı damgasız büyük bir kısmı da damgalı pullardır. Zarfların üzerindeki pulları yıkayarak kâğıtlardan ayırmış, pul defterine sıra, sıra yerleştirmiş.

Bu kardeşimiz pulların yıkanmasından çok şikâyetçi idi.

«Islattığım pulların bazıları kâğıtlarından ayrılmıyor, dedi. Elimle ayırmağa çalışıyorum, bu sefer de kolayca yırtılıyorlar. Ne yapayım, şaşırıp kaldım.»

Damgalı pulların yıkanması, kâğıtlardan ayrılması çok önemlidir, dedim. Bu yıkanmanın en iyi şekli şudur: İki tabak alıp bunlardan birine ılık su, diğerine soğuk su koymalı. Pulların yapışık olduğu kâğıt parçaları önce bu ılık suya atılırsa zamklar daha kolaylıkla erir. Sonra pulları soğuk suya atarak arkalarındaki zamkı iyice temizlersiniz. Ilık suyun içinde kendiliğinden ayrılmayan pulları elinizle ayırmanız gerekir, çok dikkatli olun, hiç acele etmeyin. Çünkü ıslanıp yumuşayan pullar çok kolay yırtılıverirler.

Koleksiyoncu kardeşe, kartpostalları zedelemeden üzerindeki pulları nasıl çıkarabileceğini anlattım. Size de sonra anlatırım.

M. YANKI

Bitkiler, Hayvanlar ve Çevreleri

Balinalar Okyanuslarda yaşayan balık biçiminde memeli hayvanlardır. Canlıların en büyükleri bunlardır.

DÜNYANIN kuzey taraflarında soğuk ve kısır ovalarda yaşasaydık, belki de, kutup tilkisi ve beyaz ayı avlayarak geçinecektik. Kendi memleketimizde ise çayırlarda otlayan, kocaman ağaçların gölgelerinde dinlenen koyun ve sığır sürülerimiz, atlarımız var. Çöllere gidersek bodur çalılarla dikenli kaktüsler ve bunların arasında koşuşan veya kaya kovuklarında barınan iri kertenkeleler görürüz.

Soğuk kuzey ovaları, çayırlık yerler ve çöller bize biribirinden farklı çeşitte bitki ve hayvanların biribirinden farklı yerlerde yaşadıklarını gösterir. O kızgın çöllerde kutup tilkisi veya beyaz ayı göreceğimizi, yahut karlı buzlu Kuzeyde kaktüsler bulacağımızı hayalimizden bile geçirmeyiz. Çayırlık ovalarımızda mesut yaşayan inekler, beyaz ayıların rahatça yaşayıp avlandığı buzlu ovalarda yaşayamaz; kaktüslerin yaşadığı çöllerde de büyük ağaçlar tutunamaz, sıcak kuru iklimden hoşlanan kertenkeleler bizim nemli çayırlarımızda, hele kuzeyin buzlu ovalarında hiç yaşayamaz.

Gözümüze çarpan başka bir cihet de şudur: bitki ve hayvanların vücut yapıları, yaşadıkları yerlerin hallerine uygundur. Hep biliriz ki, balıkların, su içinde hareket edebilmeleri için yüzgeçleri vardır; kara hayvanı olan atlarla inekler ile ayakları ile yürürler. Kuzey ayılarının kalın kürkleri onları sıcak tutar, en şiddetli soğuklardan korur, kutup tilkileri de öyledir. Bu iki çeşit hayvanın kürkleri beyazdır, böyle olduğu için onlar çevrelerini kaplayan bembeyaz kar ve buzlar ortasında görülüp farkedilemez. Uzaktan kar yığınları gibi görünen kutup ayıları, kendilerine yaklaşan avlarını böylelikle kolayca yakalarlar. Sonra bu hayvanlar gayet iyi de yüzücüdürler. Adadan adaya, büyük buz kütlelerinin birinden öbürüne yüze yüze geçerek fokları avlarlar. En çok sevdikleri yiyecek fok etidir.

Foklar'la deniz-aslanları da yaşayan şeylerin çevrelerine uygunluğunu bize belirten hayvanlardır. Bunlar

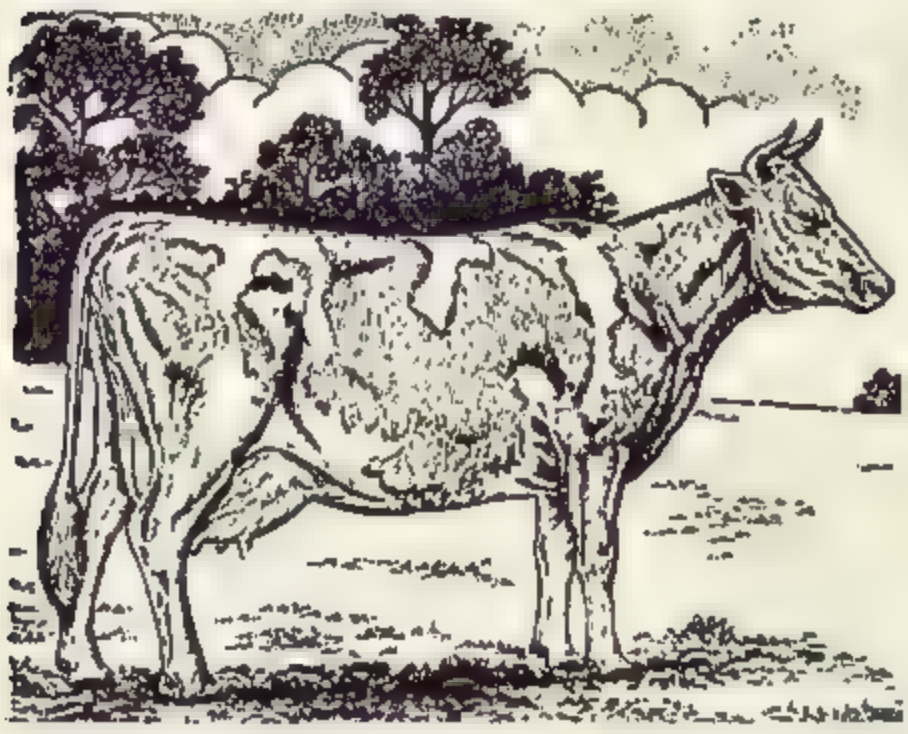

İnekler büyük ağaçların gölge saldığı çayırlarda beslenirler.

Bu çeşit kertenkeleler yalnız sıcak kuru çöllerde yaşarlar.

Deniz aslanları Pasifiğin kayalık sahillerinde dinlenirler.

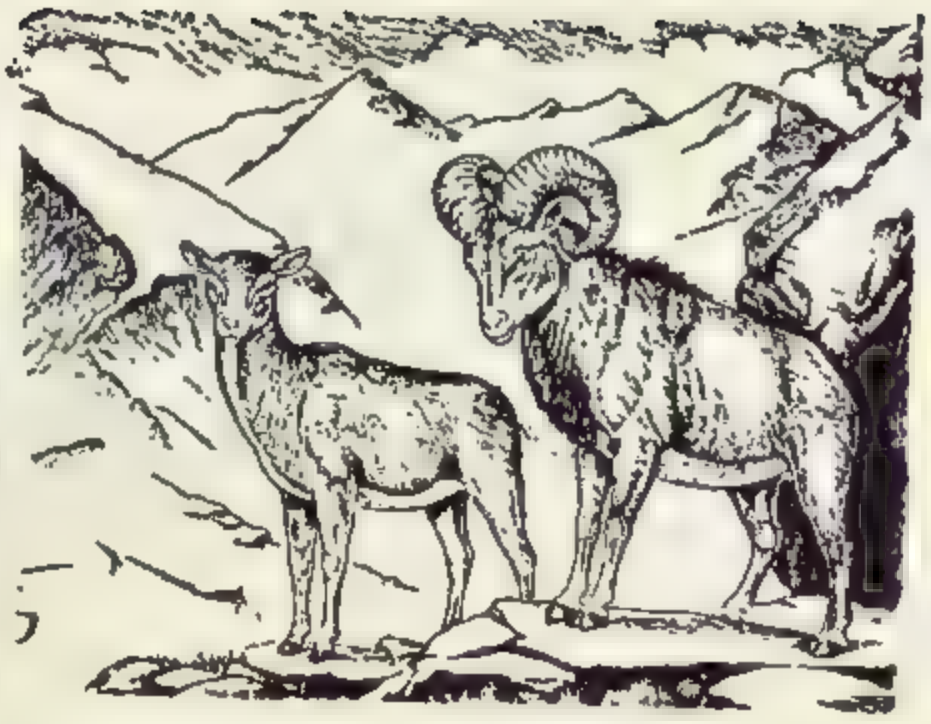

Avrupa dağlarında yaşayan bu yabani koyunlar Amerikada yaşayanlardan farklıdır.

karada uzanarak dinlenip güneşlenmekten pek hoşlanırlar, fakat yalnız balıkla beslendikleri için denizlerde avlanırlar. Fokların kuyruk taraflarında geriye doğru uzanmış yayvan bir yüzgeçleri vardır ve bu aslında biribirine bitişmiş iki ard ayaktır. Deniz-aslanlarının kuyruk taraflarında biribirinden ayrı iki ayakları yüzgeç şeklindedir. Hayvan bunları iki yana açarak kürek gibi kullanır. Foklar ve deniz-aslanları balık cinsinden değildir, memeli hayvanlardandır. Fakat ard ayaklarının aldığı bu şekiller sayesinde denizde balık gibi yüzer ve suya dalarlar. Deniz-aslanları karada sürtünerek yürüyebilir, foklar karada zorlukla ilerleyebildikleri için deniz kenarından pek içerlere sokulamazlar.

Çöllere pek az yağmur yağar. Zemin kaskatı ve kupkurudur, yazın sıcak çok şiddetli olur. Çölde yaşayan çalılar toprağın içindeki nemi son damlasına kadar emecek şekilde uzun kök salarlar. Bunların çoğunun yaprakları pek sert ve kıllıdır, kolay kurumaz, solup ölmez.

Kaktüs denilen çöl bitkileri yağmurdan aldıkları suyu kalın ve etli gövdelerinde saklarlar. Sert bir «deri»ye benzeyen kabukları gövde içinde saklanan suyun açığa çıkıp buhar olarak havaya gitmesini önler. Çöl hayvanlarının bir takımı muhtaç oldukları suyu kaktüs gövdelerini yiyerek alırlar, bir takımı da yedikleri şeylerin bir kısmı ile su ihtiyaçlarını karşılar ve hiç su içmeden sapasağlam yaşarlar.

Aynı çeşitten olan hayvanların yeryüzünde biribirinden çok uzak yerlerde yaşadığı nadir görülen hallerdendir. Meselâ foklar Atlantikte, deniz-aslanları ise Pasifikte yaşar. Deve Asya ve Afrika çöllerinde bulunur; Amerikanın kuru sıcak çöllerinde deve yoktur. Avrupa ve Asya dağlarında yaşayan iri boynuzlu yabani koyunlar renkleri bakımından Amerikanın yabani koyunlarından farklıdır.

Balina gibi bazı hayvanlar bu kaidenin dışındadır. Balinalar balık biçiminde memeli hayvanlardır. Hep denizlerde yaşar ve yüzerek pek uzaklara giderler. Dünyanın iki kutbu arasındaki engin denizlerde dolaşan balinaların çeşitleri vardır. Boyları, şekilleri ve irilikleri farklı olan bu çeşitler içinde en irileri «Mavi balina» denilen çeşittir. Bunların boyu 30 metreye varır ve ağırlıkları da otuz fil ağırlığı kadar olur. Canlıların en büyüğü

Kutup tilkileri ile beyaz ayılar kuzeyin buzlu ovalarında, soğuklarda yaşamaya uygun vücutlu hayvanlardır.

bunlardır.

Bir yerde yaşayan canlı şeyler hayatlarının devamı için çok defa, biribirine muhtaçtırlar. Çayır otları ile beslenen inek yaşamak için çayıra, altında yatıp dinlenmek için büyük ağaçlara muhtaçtır. Çayır bakım ister, bu da çiftçinin çalışmasına bağlıdır. Çiftçi ineğin sütüne muhtaçtır. Sütü satacak, yahut ondan yağ, peynir yaparak satacak, geçinecektir. İçeceğiniz süt için siz de bir taraftan ineğe, bir taraftan da onu besleyen çiftçiye muhtaçsınız. Düşünürseniz anlarsınız ki, dolayısı ile, çayıra bile muhtaçsınız. Çayır olmazsa inek nasıl beslenir, nasıl süt verir?

Kutup tilkilerinin beyaz ayılara muhtaç oldukları hiç aklınıza gelir mi? Kutup tilkileri deniz kenarında dalgaların karaya attığı ölü balıkları ve avlıyabildiği küçük hayvanları yiyerek beslenir Fakat gıdasının önemli bir kısmını da beyaz ayının artıkları teşkil eder. Avlanmaya giden ayıyı tilki uzaktan gözler. Ayı avladığı fokun en çok sevdiği kısımlarını yer, üst tarafını bırakır, gider. Onun gittiğini gören tilki de fokun artan kısımları ile tıka basa karnını doyurur. Bazan ayının artık bıraktığı fok parçaları bir tilki ailesine günlerce yetecek kadar bol olur.

Biraz önce denizaslanlarının denizde tuttukları balıklarla beslendiklerini söylemiştik. Yabani koyunlar dağlarda kuytu yerlerdeki topraklarda yetişen bitkileri yerler. Çöl kertenkeleleri çalıların dibinde yaşayan böceklerle beslenirler. Kertenkeleler güneşten korunmak için çok zaman çalı diplerine sığınırlar; çünkü gündüzleri çöl ısınarak kızgın hale gelir. Günün en sıcak zamanında çalı diplerine sığınan kertenkeleler akşam üstü çöl serinleyince böcek avına çıkarlar.

ONUNCU YAVRU

GÜLİZ'le Gökçen, bahçede kuşları seyrediyorlardı. Birden annelerinin sesini duydular:

— Bir müjdem var çocuklar. Yapı ve Kredi Bankasından 1000 lira çıkmış size. Bakın, bankadan mektup geldi.

Çocuklar sevinç içinde içeri koştular. Babaları:

— Doğrusu talihli çocuklarmışsınız, dedi. Yarın hemen kumbaranızı bankaya götürüp birikmiş paranızı hesabınıza yatırın. Çünkü bankada paranız fazlalaştıkça daha çok kura numarası alarak ikramiye çekilişlerine katılırsınız. Yapı ve Kredi Bankası bu yıl, İkramiyeli Aile Cüzdanı sahiplerine kura ile 40 apartman dairesi ve 1 milyon 500 bin liralık çeşitli para ikramiyeleri dağıtıyor. Bakarsınız apartman dairelerinden biri de size çıkar. Biz de ikide bir kiralık ev aramaktan kurtuluruz.

O sırada acı acı bir tavuk sesi duyuldu. Çocuklar bahçeye koştular. Kara tavuk civcivleriyle kümesten çıkmış, ağaçların altına doğru gidiyordu. Civcivlerin dokuzu anaları gibi kapkaraydı, ama birinin tepesinde beyaz bir leke vardı. Bu civcive çocuklar «Benek» adını takmışlardı.

Kara tavuk gururla yavrularının önünde yürüyordu. Birden durup Benek'e baktı. Her halde Beneğin kendi yavrusu olduğunu bilmiyordu. Yavrucağı dövmiye başladı.

Bunu gören çocuklar annelerine seslendiler. Kadıncağız koşarak geldi. Kara tavuğun karşısına dikilerek:

— Ne oluyor kara tavuk, yavrunu niçin dövüyorsun? O senin yavrun değil mi? diyerek Beneği yakaladığı gibi avucunun içine aldı.

Çocuklar şaşırmışlardı. Anneleri civcivi ne yapacaktı acaba? Gökçen:

— Anneciğim civcivi ne yapacaksınız? diye sordu.

— İçeriye koş, ayakkabı boyasını getir!

Gökçen koşarak boyayı getirdi. Annesi civcivin beyaz tüylerini siyaha boyadı. Sonra diğer civcivlerin arasına koydu.

Biraz sonra Güliz yem getirdi. Yavrular yemeğe koşuştular. Tabii Benek en baştaydı. Kara tavuk bir mısır tanesini Beneğe yedirdi.

Çocuklar neşeli neşeli gülüyorlardı. Çünkü hem kara tavuğa, hem de Beneğe yardım etmişlerdi.

GÜLELİM

KİMSE BİLEMEMİŞ

— Anneciğim, bugün öğretmen öyle bir şey sordu ki, benden başka kimse cevabını veremedi.

— Aferin oğlum, öğretmenin sorduğu şey ne idi?

— Telefon numaramız...

★

NİÇİN AĞLIYORMUŞ?

— Niçin ağlıyorsun yavrum?

— Ahmet canımı acıttı.

— Ne yaptı?

— Ben tam ona yumruk atarken birden eğiliverdi, elim duvara çarptı.

UYANIKKEN GÜRÜLTÜ YAPARSA...

Annesi, Yaman'a:

— Baban uyurken gürültü yapma oğlum, dedi.

— Ya! Uyanıkken yapayım da dayak yiyeyim değil mi?

★

ELMA DÜŞMÜŞ TE...

Yaramaz Ali komşunun bahçesindeki elma ağacına çıkmıştı. Tam bir elma kopartmıştı ki, ev sahibi görüp seslendi:

— Hey, ne yapıyorsun orada bakayım?

— Bir şey yapmıyorum amca, elma düşmüş te yerine koyuyorum.

Doktor, muayenehanesine giren adama hemen soyunmasını söyledi ve onu iyice muayene ettikten sonra:

— Sizin bir şeyiniz yok, dedi.

— Ben de var demedim ki, doktor. Telefonunuzu tamire gelmiştim.

★

Sevil imtihana girmişti. Eve gelince annesi:

— İmtihanı yapan öğretmen nasıldı, diye sordu.

— Çok dindar bir adamdı anne. Ben cevap verdikçe o boyuna «aman Allahım, aman Allahım» deyip durdu.

Acayip Bir Kedi

ÇİTA pek acayip bir kediydi. O da kedilerin çoğu gibi insanlarla beraber yaşıyordu. Ama bazan bir şey yaptığı vakit insan dostlarının kahkahalar atarak: «Hey, gelin de şu Çitanın yaptığına bakın» diye bağırmalarını bir türlü anlıyamazdı. Onlar çok zaman, kendisi önemli şeyler yaparken böyle derlerdi, meselâ gölgeleri kovalamak, kendi kuyruğunu tutmaya çalışmak gibi...

İşte bunun için Çita bütün zamanını düşünmekle geçirirdi. Bir sabah bahçede dolaşırken bir ses duydu, bir serçe dehşet içinde:

— Ah, şu kediler, diyordu, ansızın üstümüze atlayıverirler.

— Affedersiniz, diye Çita cevap verdi. Sizi korkutmak istememiştim. Ben şöyle bir dolaşıyorum sadece.

Serçe bir dala konarak:

— Evet ama, otların arasında dolaşmasan daha iyi olur. Yoldan yürüsene.

— Pekâlâ, öyle olsun.

Çita böyle söyliyerek yola çıktı. Sağa sola bakınarak yürümeye başladı. Sonra güneşin sıcaklığından rahatsız oldu:

— Vakit öğleye gelmiş, diye söylendi. Eve döneyim, kimbilir bana neler hazırlamışlardır.

Tam o sırada kulağına bir ses geldi. Hemen sırtını kamburlaştırıp dinlemeye başladı. Tüyleri diken diken olmuştu. Evet, yanılmasına imkân yoktu. Bu herhalde bir köpek olacaktı. Yolun kenarına atladı. İki taraftan çıkan otlar, hendekte tünel gibi bir yol meydana getirmişti. Hemen tünelin içine girdi; yere yatıp dinlemeye başladı. Acaba köpek kendisini görmüş müydü, yoksa habersiz gelip geçecek miydi?

Birden ayak seslerinin yaklaştığını farketti... Evet, evet şüphesiz pis hayvan onun peşindeydi... Hemen otların arasında ilerlemeye başladı. Aman Allahım kuru otlar hassas burnunu çiziyor, bin bir güçlükle ilerlemeye çalışıyordu. Bu kadarla kalsa yine iyiydi. Ne yazık ki, biraz sonra tünel bitiverdi. Köpek de üzerine atıldı. Artık Çita önde köpek arkada bir koşu başladı ki, demeyin gitsin. Bu koşu on dakika kadar sürdü.

Tam ümitsizliğe düşeceği sırada tanıdık bir ses:

— Buraya gel, diye bağırdı.

Çita hiç düşünmeden o tarafa döndü. Otların arasında kocaman bir delikten başka bir şey yoktu. Zavallı kedicik, korkudan, hiç düşünmeden deliğe atladı. Toz toprak içinde bir müddet yuvarlandı. Sonra yumuşak bir şeyin üzerine takıldı.

Nefes nefese bir müddet bekledikten sonra karşısında bir hayvan gördü, merakla:

— Siz kimsiniz? diye sordu.

— Ben dağ faresiyim. Hem de «Yeraltında Yaşıyan Küçük Hayvanları Koruma Cemiyeti» başkanıyım.

— Sizi tanıdığıma çok memnun oldum. Benim de adım Çita, kediyim.

O sırada köpek deliğin başına gelmiş, hem havlıyor,

hem de kazmaya çalışıyordu. Çita:

— Ya kazarken gelirse? diye korkuyla sordu.

— Hiç merak etme. Gelse bile kaçacak başka yolumuz var.

Çita şöyle etrafına bakınınca bulunduğu yerin epey geniş olduğunu gördü. Duvarda da bir harita vardı. Bu haritada tehlike anında hangi deliklerden girileceği, hangi deliklerden çıkılacağı yazılıydı. Dağ faresi:

— Hergün köpeklerle başımız derde girer, işte bunun için cemiyetimizi kurduk. Yeraltında Yaşıyan Küçük Hayvanları Koruma Cemiyeti, aynı zamanda dışarıda yaşıyan ve köpeklerden kaçan hayvanlara da yardım eder.

— Yalnız cemiyetinizin adı pek uzun.

— Biz kısaca Y.Y.K.H.K.C. deriz.

— Cemiyetinize kimler üye oldu?

— Dağ fareleri ve köstebekler. Tabiî tavşanlar da var. Siz de mademki şu anda yeraltında bulunuyorsunuz, o halde sizi de cemiyetimize girmeye davet ediyorum. Cemiyetimizin bütün çalışması aşağı yukarı köpeklerden kurtulmanın çarelerini araştırmaktır.

— Pekâlâ, isterseniz ben de gireyim.

O sırada bir ses duyuldu. Başkan:

— Gelenler var, dedi.

Aynı anda iki sivri burun göründü. Bunlar küçücük iki fareydi.

— Hey başkan yanınızdaki kim? diye seslendiler.

— Hiç, Çita adında bir kedi.

Bunu duyan farenin biri:

— Eyvahlar olsun başkan kedilerle iş birliği yapıyor Y.Y.K.H.K.C. mahvoldu diye bağırdı.

Fareler kaçarken Çita arkalarından koşup:

— Korkmayın ben tarlalarda yaşıyan farelerle ilgilenmem, ben dostum.

— Hayır, sana inanmayız, yalan söylüyorsun.

— Hayır. Ben hepinizin dostuyum.

— Şerefin üzerine yemin eder misin?

— Evet.

Fareler geldiler. Ama bu defa da Çita'nın cemiyete alınmasını istemiyenler çıktı. Sonunda başkan:

— Emir emirdir, dedi, ben sizden daha iyi bilirim.

Sonunda tartışma o kadar uzadı ki, Çita'nın canı sıkıldı. Zaten yer altında iyice bunalmıştı. Öte yandan köpek de gitmiş olmalıydı. İhtiyatla dışarı çıktı. Köpeğin oralarda olmadığını anlayınca dostlarına veda edip, koşa koşa evinin yolunu tuttu.

★

HOROZLA İNCİ

Horozun biri bir gün inci bulur;
Alıp onu kuyumcuya doğrulur.
Kuyumcu ne istediğini sorar
O da der ki : «Bu galiba mücevher;
Al da bunu, bana biraz darı ver;
O benim daha çok işime yarar.»

Bir cahile bir kitap miras kalır;
Cahil de hemen, bu kitabı alır,
Yol üstündeki kitapçıya uğrar;
Der ki : «Bu kitabı vereyim sana,
Yerine sen üç beş kuruş ver bana;
O benim daha çok işime yarar.»

La Fontaine'den çeviren
Orhan Veli KANIK

KAÇIRILAN DOKTOR

Doğan Kardeş Yayınevi, «Yeşil Mühürlü Mektup» «Pembe Evin Kedisi» ve «Marko Polo» adlı kitaplardan sonra bu sefer sizlere konusunu tarihten almış, güzel bir roman sunuyor: **Kaçırılan Doktor.**

Bu romanda Napoleon Bonapart'ın hırslarına karşı koyduğu için evinden kaçırılan bir doktorla çocuklarının son derece heyecanlı maceralarını okuyacaksınız. Fiatı 200 kuruş.

BİLMECE BULMACA...

Soldan sağa :

1 - Türkiye'nin en güzel çocuk dergisi. 2 - Bir renk, bir nota, hangi şey anlamına, tersi yemek. 3 - Derinin otu, kız ismi. 4 - Kaşındıran bitki, erdemleri bakımından çok büyük. 5 - Sonuna (ı) gelirse çalışkan bir hayvan, öz değil, bir gıda. 6 - Padişah Yavuz Selim'in biricik oğlu, önce. 7 - Cüretkâr, bir kazamız. 8 - Adam yerine koymak, ortaya E gelirse saçı olmayan. 9 - İtalya'da nehri ve ovası var, bir nota, gelir. 10 - Bilmeceyi yapanlardan Aşkın kardeşine yat diyor, koca oğlan. 11 - Bir oyun âleti, bir ünlem, gözünü aç.

Yukarıdan aşağıya :

1 - Boza yapılan bitki, Diyarbakır'da meşhuru var. 2 - Yayla atılır, zamanı gösterir, bir kız ismi. 3 - Sicim, hastalık neticesi vücutta beliren yumru. 4 - Yüz yıl, her şeye karışan, 5 - Bir kız ismi, giydiklerimizin boyunda kalanı. 6 - Tavana asılır, deveyi çöktürmek için kullanılan ses. 7 - Gelenek. 8 - Oy, on dokuzdan sonra gelir. 9 - Bir işaret sıfatı, bir nota, tren yolu. 10 - Tohum saçarak, taş. 11 - Yaşanın yarısı, bir çalgı, çok kıymetli bir maden.

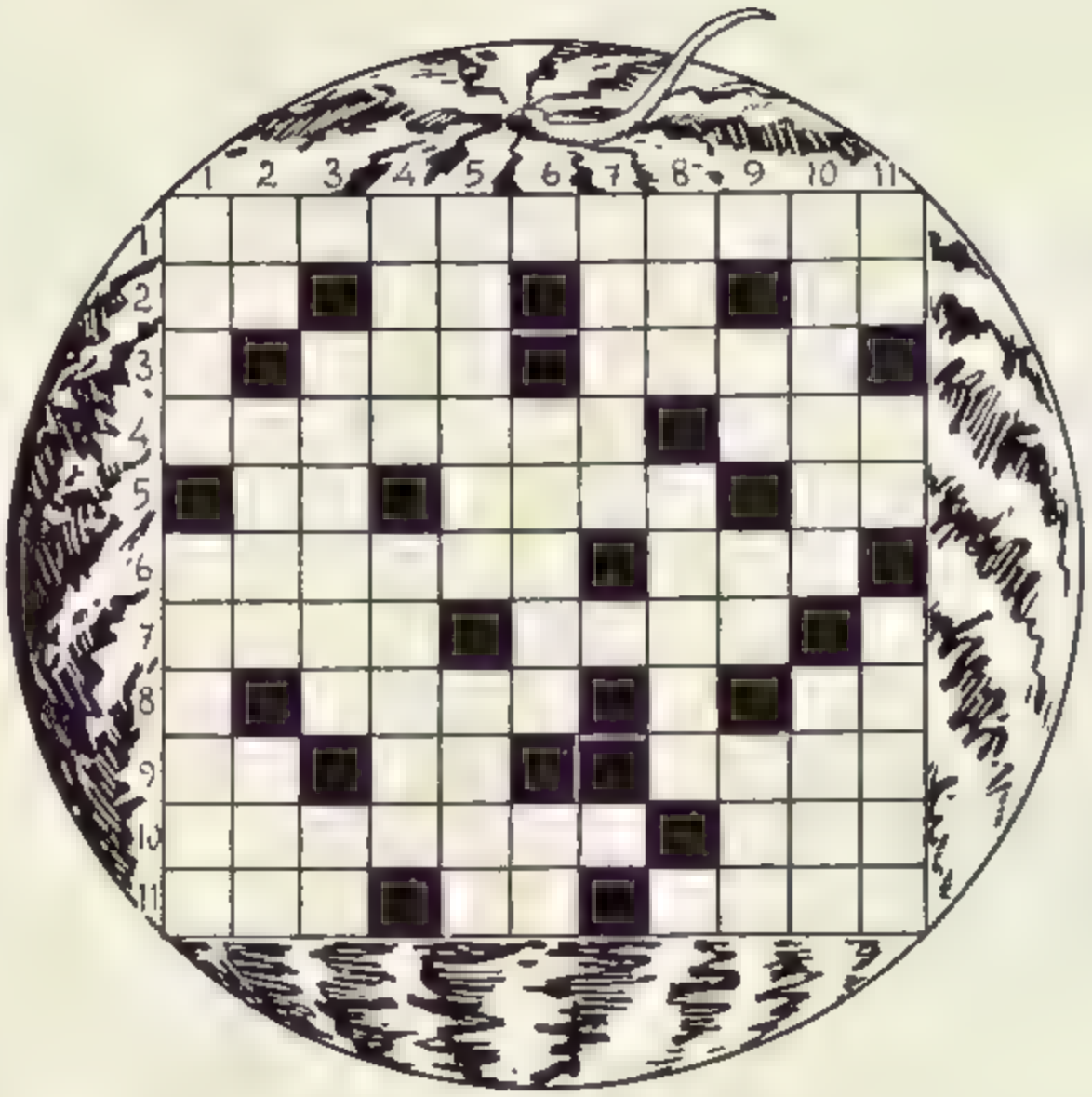

Hazırlıyanlar :

Aşkın Benson - Akın Benson

K — N
S — R

Yukarıdaki (K — N) ve (S — R) harflerinin arasına öyle harfler koyun ki, her birinden beşer ayrı kelime çıksın.

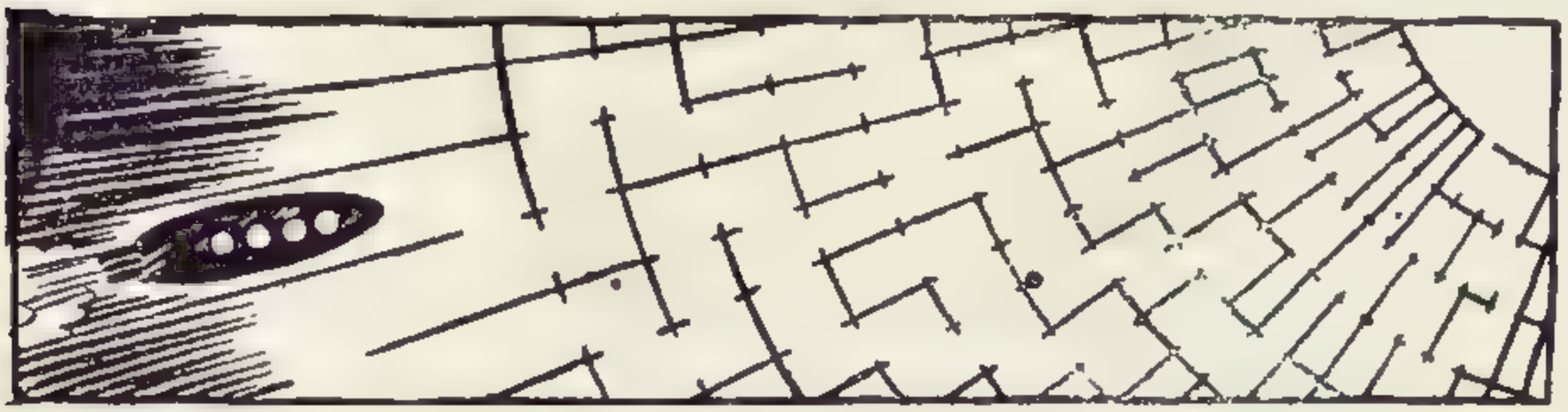

Bu sun'i peyk güneşe hangi yoldan gidebilecek? Bulun bakalım.

BAŞYİĞİT GENÇ OSMAN

ŞİMDİ anlatacağımız Bağdat seferinin kahraman askeri Genç Osman'ın destanı, Hükümdar Genç Osman'la başlar, diyebiliriz.

17 nci yüzyılın başlarındayız. Padişah Genç Osman, tahttan indirilip öldürülünce bir kargaşalıktır baş gösterdi. Genç padişahın idamı herkesi üzdü. Hele onun yerine bütün gününü boş geçiren, deli dolu birinin hükümdarlığa getirilmesi, hoşnutsuzluğu büsbütün arttırdı. Bu düzensizliklerden kurtulmanın çaresi, 4. Murad'ı tahta getirmekle bulunabildi. Fakat bu kargaşalığı fırsat bilen İran Şahı Abbas, Doğu Anadolu'ya ve o zamanlar bizim olan Irak'a saldırarak yapmadığını bırakmıyor, Osmanlı İmparatorluğuna âdeta kafa tutuyordu. Bu arada bir dalavera ile Bağdad'ı da eline geçirdi.

Şah Abbas, Bağdat işgalinin duyulmaması için de kimsenin İstanbul'a gitmesine izin vermedi. Ama bütün sıkıştırmalara rağmen bir adam, derviş kıyafetine girerek Bağdat'dan kaçtı ve İstanbul'a geldi. İstanbul'da bir zaman dolaştıktan sonra Sultan Murat'ın namaz kıldığı caminin hocasına yardımcılığa başladı. Bir Cuma günü, hastalanan hocanın yerine minbere çıktığı zaman:

— Ey ahali, diye bağırdı, Bağdat'ı Şah Abbas zaptetti; mukaddes yerlere hayvanlar bağlattı, halka türlü zulümler yaptı!...

Bu sözleri duyan halk, çok üzüldü. Bir feryat, bir ağlaşmadır başladı. Sultan Murat da fena halde hiddetlendi. Tellâllar çıkartarak Bağdat seferine asker toplattı.

Bu sefere Hafız Ahmet Paşa kumandan tâyin edildi. Fakat Bağdat'ın etrafı çok kalın surlarla çevrili olduğundan Hafız Ahmet Paşa, başarı elde edemedi. Kaç kere hücum ettiyse surlardan yağdırılan ateş yağmuru altında geri çekilmeğe mecbur oldu. Bu durum karşısında Hafız Ahmet Paşanın yerine sert ve sinirli bir adam olan Hüsrev Paşa getirildi.

En ufak bir dikkatsizliği hoş görmiyen Hüsrev Paşa, bıyıksızların, çocuk denilecek yaşta bulunanların savaşa katılmamalarını emretmişti. Emrini dinlemiyenlerin kellesini uçuracaktı. Böyle olduğu halde, Konya civarına gelindiği sıralarda askerler arasında kır atlı, iri yapılı, 16-17 yaşlarında bir delikanlının bulunduğu öğrenildi. Bu çocuk, Bağdat'a yürümeden önce İran üzerine akınlar yapan orduda pek çok yararlıklar gösteriyordu. Kır atının üzerinde nara ata ata kılıç sallaması herkesin dikkatini çekiyordu. Ama bu çocuk, savaş dışında ortalarda görünmüyordu. Cenk sırasında belirip katıldığı birliğe zaferler kazandıran bir hızır gibiydi.

İşte o akınlardan birinde o sert, şiddetli kumandan Hüsrev Paşa, askerlerinin arasında bir çocuğun bulunduğunu öğrendi ve bütün büyük rütbeli askerleri yanına çağırarak:

— Bu çocuk kimdir? Hanginizin yanında bulunmaktadır? diye sordu. Fakat kimse bir şey söylemedi; herkes başını önüne eğdi.

BU VATANDA YAŞAMAK

Yaşamak bu vatanda alnı açık, yüzü ak,
Bir kuş kadar tasasız ve şen bir çiçek gibi,
Sevinmek, benim diye buraların sahibi.

Çıkarak bir tepeye kaygusuzca bağırmak,
Bir göl başında durup ürkütmek kurbağaları,
Ve sonra seyre dalmak başı karlı dağları.

Hürlüğü güzelliği en derinden duyarak,
Yaşamak bu vatanda alnı açık, yüzü ak;
Sevinmek benim diye buraların sahibi.

Hasan Latif SARIYÜCE

Hüsrev Paşa, ter ter tepiniyor; hiddetten ağzına geleni söylüyordu. Nihayet Genç Osman'ı yanında bulunduran Anadolu Beylerbeyi Zor Murtaza Paşa, kendini toparladı, yavaş yavaş:

— Efendım, dedi, eğer af buyurursanız size her şeyi anlatırım!...

Hüsrev Paşa, önce razı olmadı; fakat bütün kumandanlarının âdeta birlik olduklarını görerek:

— Peki, dedi, hiç merak etme!...

O zaman Murtaza Paşa, Genç Osman'ın yararlıklarını sayıp döktü ve kendisini çadıra çağırttı.

Genç Osman, dimdik, korkusuz bir tavırla çadırdan içeri girdi ve Sadrazam Murtaza Paşayı saygıyla selâmladı.

Murtaza Paşa Genç Osman'a döndü, sert sert:

— Sakalına, bıyığına tarak batmıyanların orduma alınmamasını emretmiştim. Senin bundan haberin yok mu? Emrime aykırı hareketinden dolayı idam olunacağını hiç düşünmedin mi dedi.

Genç Osman, hiç telâşlanmadı. Yaşlı başlı bir asker gibi konuştu:

— Benim sakalım da, bıyığım da var efendim! dedi.

— Nasıl? Bak, yüzün yumurta gibi! ...

— ...

— Peki, öyleyse, al şu tarağı da sakalını tara, bakalım.

Genç Osman, bütün soğukkanlılığı ile, uzatılan tarağı aldı ve gözünü bile kırpmadan üst dudağına saplayıverdi.

Çadırda bulunan büyük askerler, paşalar Genç Osman'ın savaşlardaki kahramanlıklarını bildikleri için onun bu hareketini de gayet tabiî görüyorlardı. Fakat Hüsrev Paşa, şaşkınlığından dona kalmıştı. Genç Osman, üst dudağındaki tarakla Paşaya döndü:

— İşte bıyık size!... Lâkin asıl mertlik bu değildir!...

Bu hareketini gayet basit, hafif gören Genç Osman'ı, Hüsrev Paşa, yanına çağırıp sırtını okşadı:

— Ben sözümü geri aldım, haydi oğul, git, ne yaparsan yap!... dedi.

Nihayet, Bağdat önüne gelindi. Fakat şehrin alınması epey zorlu oldu: Surların önüne hendekler açılmıştı. İçeriden de kuvvetli toplar ateş yağdırmaktaydı. Bizimkiler, top atışlariyle surlarda, kalelerde bir hayli gedikler açmışlardı, ama buralardan içeri sızıp da bayrağımızı dikmek kolay olmuyordu. Gediklere kadar yaklaşanlar oluyorsa da içeriden gelen ateş yağmuru karşısında kırılıp duruyorlardı.

Hüsrev Paşa, ne bahasına olursa olsun Bağdat'ı ele geçirmek kararındaydı. Bütün orduların surlara hücumunu emretti. Genç Osman'ın bağlı bulunduğu birlik, gediklere kadar dayanmış, arslanlar gibi savaşıyordu.

Sancağını kaleye dikmek için hendekleri aşan, surlardan içeri girmek üzere bulunan Hüsrev Paşanın sancaktarı birdenbire alnından vurulup yere düştü, şehit oldu. Bu durumu gören Genç Osman, yıldırım gibi yerinden fırladı:

— Ağam, sancağı bırakma elinden, geliyorum!... dedi ve şehit sancaktarın elinden sancağı alıp ileriye doğru atıldı. Genç Osman'ın kafasında ölüm korkusu diye bir şey yoktu. Sancağı, ateş kasırgası altında kaleye doğru götürürken zalim bir kurşun gelip onu buldu ve yere serdi.

Bir halk inanışına göre Genç Osman'ın şehit düşmesi şöyle olmuştur: İki kolu kesildiği halde bayrak yere düşmiyerek kendi kendine Osman'ın önünde gitmeğe başladı. Bir adam bu kerameti görünce bağırdı. İşte o zaman bayrak yere düştü ve Osman da şehit oldu...

Osman'ın şehit düştüğünü gören Murtaza Paşa; askerlerine ve Osman'ın silâh arkadaşlarına:

— Haydi arslanlarım! diye tekrar hücum emri verince hendekler aşıldı, surlara varıldı. Osman'ın elinden düşen bayrağı bu sefer, Genç Osman'ın kumandanı Murtaza Paşa aldı, fakat bayrağı kaleye dikmek ona da nasip olmadı. Paşa, kaleye çıkarken şehit düştü... Fakat, biraz sonra şanlı bayrağımız Bağdat kalesinin tepesinde dalgalanmağa başladı...

Enver Naci GÖKŞEN

HAYVAN DOSTLARI

Ekmel Güngördü

Emel Güngördu

Gülin Kılıççıoğlu

Semih Kaptan

Melih Kaptan

Akil Çelebioğlu

Gülten Erdemgüler

Sevgi Koyuncu

Serpil Koyuncu

Ahmet Göksel

Ferda Göksel

Güler Selekler

Ercüment Akman

Leylâ Güner

Kenan Barbaros

Gülsen Gizmen

Aykut Uysal

Nuray Ozkartal

Haldun Öden

Nermin Ünsal

Erkan Tunay

Tuğrul Menteşoğlu

Oya Sezginmert

Ayla Basa

Bülent Özdural

Erdal Şenöz

HİNT ADALARI MEMLEKETİ

— Başı 16. sayfada —

taki Teknik üniversitedir. Eğitim teşkilâtı gittikçe genişlemektedir. İlk öğretime çok önem veriliyor. 1940 da halkın ancak yüzde yedisi okuma biliyordu, şimdi bu nisbet yüzde elli olmuştur. Ve her yıl artmaktadır.

300 yıl esirlikten sonra

Doğu Hind adalarının türlü türlü zenginliği daha 14. asırda Avrupalıları kendisine çekmeğe başlamıştır. 17. asırda Hollandalılar ilkin bir ticaret şirketi şeklinde adalara girdiler, yavaş yavaş yerleşerek oraları bir sömürge yaptılar ve tam üç asır idareleri altında halkı Hollandaya faydalı surette çalıştırarak pek büyük kaznaçlar sağladılar. II. Dünya savaşları içinde adaları Japonlar istilâ etti. Harp sonunda Endonezya halkı Sukarno ve arkadaşlarının liderliği altında memleketlerinin bağımsız bir devlet olması için ayaklandılar ve ilkin Hollanda ile birlikte olarak bir Endonezya devleti kurdular, ama pek çabuk bunun yürüyemiyeceğini anladıkları için, on yıl önce Holanda ile her türlü bağlarını keserek Endonezya Cumhuriyetinin bağımsızlığını ilân ettiler. Yeni devlet Birleşmiş Milletler topluluğuna katıldı. Endonezya bugün coğrafyaca durumu, nüfusu ve hususiyetiyle her türlü tabiî zenginlikleri bakımından birinci derecede önemli bir Asya devletidir.

İşte Sukarno'nun yurdu böyle bir memlekettir.

A. B.

☆

Kim Bilyor'un cevapları

1 — Afganistan, 2 — Yazın karadan denize doğru esen mevsim rüzgârı, 3 — Murat dağından, 4 — İstanbul, 5 — Çağlayanın büyüğü, 6 — Lâle devrinde, 6 — James Watt, 8 — Dört senede.

● Ayancık'tan Rıza Polat soruyor :

«Ayasofya ne zaman yapılmıştır ?»

Ayasofya, Roma İmparatoru Büyük Justinianus tarafından 532 - 557 yılları arasında inşa ettirilmiştir. Yapı 558 de bir depremde sakatlanmış ve kubbesi yıkılmış olduğu için yine aynı imparator tarafından 558 - 563 yılları arasında tamir edilmiş ve kubbesi yeniden yapılmıştı. Ondan sonra büyük bir sarsıntıya uğramamışsa da aradan geçen yıllar içinde hayli yıpranmış olduğu için Sultan Abdülmecit zamanında, 1847 yılında bütün bina baştanbaşa esaslı bir surette tamir ettirilmiştir. O zamandan bugüne kadar büyük bir tamir görmemiştir.

● Bilge Kum kardeş'e :

Hikâyeniz oldukça zayıf. Dili de pek bozuk. Bol bol güzel örnekler okuyun.

● İstanbul'dan Emel Baydar soruyor :

«Meslekların en iyisi hangisidir ? Bunu babama sordum. (Doğan Kardeş'e danışalım) dedi. İşte ben de sana soruyorum. Lûtfen cevap ver.»

Meslekların en iyisi, en kötüsü diye ulu orta bir cevap vermek mümkün değildir. İnsan hangi mesleği seviyor ve o mesleğe karşı kendinde bir istidat seziyorsa o meslek iyidir. Bence meslekların kötüsü yoktur. İş, insanın kabiliyetine göre kendine bir meslek seçmesindedir.

● Ankara'dan Sema Ural soruyor :

«Bir yumurtanın çok pişmiş, az pişmiş veya çiğ olduğu nasıl anlaşılır ?»

Gayet kolay. Yumurtayı bir yanı üzerinde döndürmeğe çalışın. Kolay dönerse az pişmiştir. Hiç dönmezse çiğdir. Yumurtanın çiğ olup olmadığı ışığa tutulduğu zaman da anlaşılabilir. Çiğ yumurtada pembemsi bir ışık görülür. Pişmiş yumurtada bu olmaz.

● Şişli'den Aşkın Tunç soruyor :

«Dünyanın her yerinde zaman aynı mıdır ?»

Dünyanın her tarafı aynı anda gece veya gündüz değildir. Meselâ Türkiyede öğle iken Çinde akşam, Amerikada sabahtır. Doğan Kardeş Yayınları arasında çıkan **«Saatin Hikâyesi»** adlı kitapta bu konu uzun uzun anlatılmaktadır.

● Mehmet Bilener soruyor :

«Dünyanın en yüksek bitkisi hangisidir ?»

Bitkilerin en yükseği Kuzey Amerikada Kaliforniyada yetişen çam çeşitlerinden sequoia (sekorya) ağacıdır. boyları 100 metreye, gövde kalınlıkları 12 metreye kadar erer. Ömürleri en uzun olan bitkiler de bunlardır. Dört bin yıl kadar yaşarlar Sequoia yalnız bitkilerin değil, yer yüzünde yaşıyan bütün varlıkların en büyükleri ve en uzun ömürlüleridir.

GÜZEL BİR KİTAP

Doğan Kardeş yayınları arasında çıkan **«Dünyanın Dört Bucağından Dostlar»** adlı kitap, ünlü bir Alman yazarının eseridir. Birçok dillere çevrilmiştir. Dünyanın en çok okunan kitapları arasında yer almıştır. Onu, küçük büyük okuyup da beğenip sevmiyen yoktur.

«Dünyanın Dört Bucağından Dostlar» en güzel tatil hediyesidir. İyi kâğıtlı, resimli, renkli kapaklı, temiz baskılı, bez ciltli bu mükemmel eseri bütün kardeşlere tavsiye ederiz. Fiyatı: 10 liradır.

Dişçi Peri

MİNE Dişçi Periydi. Geceleri memleketteki bütün çocukları bir, bir dolaşır, kimin dişi çıkmışsa onun yastığının altına bir lira koyar, çıkan dişi de alıp götürürdü. Mine bu işi ilk defa üzerine aldığı zaman her şey yolunda gidiyordu. Ama çok geçmeden bazı güçlükler başgösterdi.

Bir kere parası bitmek üzereydi. Sonra da topladığı dişleri koyacak yer bulamıyordu. Çünkü kısa bir zaman içinde çuvallar dolusu diş toplamıştı.

Bir gece yine elinde bir torba dolusu dişle periler köyüne geldiğinde artık depoda elindeki torbayı koyacak yer olmadığını gördü.

— Eyvahlar olsun, diye düşündü, ne yapacağım şimdi. Bu dişleri bir hale yola koymalıyım. Hem de biraz para kazanmaya bakmalıyım.

Mine düşündü, düşündü en sonunda bir plân kurdu. Hemen el arabasını alarak ağzına kadar diş doldurduktan sonra atölyesine gitti. Orada inci gibi çocuk dişlerinden kolyeler yapmaya başladı. Hepsini kolye yaptıktan sonra yine arabasına doldurup periler köyünün meydanına götürdü ve:

— Haydi inci gibi dişlerden kolyelerim var... Hani ya yok mu istiyen? Kolyeler, ucuz ucuz kolyeler!...

Çok geçmeden etrafında periler toplanmağa başlamıştı. Mine, kolyelerin tanesini on liraya satıyordu. Birkaç peri seve seve ondan alış veriş ettiler. İçlerinden biri:

— Çok iyi ama, dedi, bu kolyelerin bileziği ve küpesi de olmalı. O zaman daha çok müşteri bulursun.

Bak bu iyi bir akıldı işte. Mine tekrar atölyesine döndü. Bilezik ve küpeler de yaptı.

Doğrusu satış umduğundan daha iyi gidiyordu. Yalnız ertesi sabah tekrar meydana geldiği zaman işlerinin altüst olduğunu gördü. Türkeş adındaki peri, boynunda kolyesi, köyün meydanında iki büklüm dolaşıyordu. Mine şaşırarak:

— Ne oldu Türkeş, dedi, neden öyle ihtiyarlar gibi iki büklüm geziyorsun?

— Ne olacak, insan dişleri bizim için pek ağır geliyor, taşıyamıyorum.

Türkeş'in hakkı vardı. Demek ki bu iş de sökmemişti. Yeniden atölyesinin yolunu tuttu. Birden aklına takma diş yapmak geldi. Hemen çalışmaya başladı. Çok geçmeden epeyce takma diş yapıp

pazar yerine gitti. Bu defa da:

— Haniya takma diş satıyorum... Her keseye uygun dişler var, diye bağırmaya başladı.

Onu duyan ihtiyar periler hemen koştular. Bir tanesi:

— Çoktandır sert bir şey yiyemiyorum, diyordu. Şuradan bir takma diş alırsam işime yarar herhalde.

İhtiyar peri dediği gibi dişi alıp ağzına koydu. Fakat bir daha ağzını kapatamadı. Çünkü çocukların dişi ona pek büyük gelmiş, ağzına güçlükle sığmıştı, onun için de kapatamıyordu.

Mine bu işin de suya düştüğünü görünce, yine düşünmeye başladı. Acaba dişçi peri olmaktan vaz mı geçseydi? Başka yapacak şey yoktu galiba?

O sırada birden gökyüzü karardı, şimşekler çakmaya, yıldırımlar düşmeye başladı. Arkasından öyle bir fırtına çıktı ki, Mine kendisini yüzü koyun yere atmasa, rüzgâr onu uçurup götürecekti. Fırtına geçtikten sonra kalkıp etrafına bakınca, köyün yerinde yeller estiğini gördü. Hemen sağa sola koştu, Allahtan perilere bir şey olmamıştı. Yaşlı bir peri:

— Bunun böyle olacağı belliydi, dedi. Çiçek yapraklarından ev olursa elbette fırtınaya dayanmaz. Evimizi daha sağlam şeylerden yapmalıyız.

SARMAN

KÜÇÜKLÜĞÜMDEN birçok acı hâtıralarım kalmıştır. Fakat benim ilk acım?... O, çok fena şeyler olarakan ve bana hayvan sevgisini aşılayan acı hâtıram.

Ne de olsa o kadar iyi hatırlayamam. Çünkü çok küçüktüm. Evimiz üç odalı, caddeye bakar, arkada kapısı mutfaktan açılan bir bahçesi olan müstakil bir apartman katıydı. O zamanlar okula gitmediğimden evde canım sıkılırdı. Bunun için en büyük eğlencem caddeye bakan büyük odanın penceresine şilte koyup, parmaklık arkasından, sokakta gidip gelenlere bakmak, yahut da arkadaki bahçeye çıkıp, yukarı katta oturan arkadaşımla veya komşu bahçedeki ablayla konuşmaktı. Ama... en büyük eğlencem neydi bilir misiniz? Sevgili kedim Sarmanla oturmak, onunla konuşmak derdimi dökmek.

Sarman çok iyiydi. Hayvancağıza yapmadığım eziyet kalmazdı. Evcilik oynarken kundağa sarar, kucağımda sallar, hayvancağız miyavlayınca da «Çabuk gözlerini kapa, yoksa seni döverim» der, tabiî hayvan anlamayınca da çat pat vururdum. Zavallı kedicik, hiç tırmalamazdı.

Annem kediyi pek sevmezdi. Hep «Bu kedi de başımıza belâ kesildi. Zararı var, faydası yok» derdi.

Bir gün bahçede bir yaygara duyduk. Koştuğumuzda Sarmanın bir başka kediyle kavga ettiğini gördük, hemen Sarmanı aldık. Ama yaralanmıştı. Üst dudağı kopmuş ve ağzından kan akıyordu. Bu yüzden de salyalarını tutamaz oldu. Evin içinde gezdiği yerlere salyaları iplik iplik akıyor, her yeri batırıyordu. Annem onu bu halde görünce: «Salyasıyla evi kirletecek, bu kediyi artık evde tutmam, hemen atalım» dedi. O kadar ağladım, yalvardım ama hepsi boşa gitti. Kediyi bir sepete koyduk ve biraz da ciğer aldık. (Bu ona aldığımız son ciğerdi. Zaten birine ne aman kötü bir tuzak kurulmak istense sevdiği şeylerle kandırılmaz mı?) Zavallı Sarman sanki başına geleceği biliyor gibi, mahzun mahzun miyavlıyordu.

Dedemin bir bostanı vardı. Etrafı tahta perdeyle çevriliydi. Sarmanı oradan bostana bıraktık. Ve önüne ciğer koyduk. O ciğeri harıl harıl yerken hemen kaçtık. Fakat Sarman diğer bir delikten çıktı. Acı acı miyavlıyarak peşimize düştü. Babam onu gene tahta perdeden bahçeye bıraktı ve bu sefer çıkmasına meydan vermeden başka bir sokağa saparak, hızlı hızlı koştuk. Bir müddet sonra arkamızda bir miyavlama duyduk. Zavallı Sarman terkedilmiş bir yavru gibi bize bakıyor, arkamızdan bize yetişmeğe çalışıyordu. Biz onu görünce koşmağa başladık. O da miyavlaya miyavlaya arkamızdan koşuyordu. Biz ondan kurtulmak için o sokağa bu sokağa dalıp çıkarak yolumuzu kaybettirdik ve eve döndük. Akşamleyin yemekten sonra ev sessizdi. Sarman yoktu. O zavallı sakat hayvanı açlığın, kimsesizliğin kucağına terketmiştik. Radyoda müzik çalarken gözüm sobanın arkasına gitti. Sarman orada da yoktu. Müziğin temposuna uyarak kuyruğunu sallamıyordu. O şimdi neredeydi? Sokaklarda sürünüyor muydu? Yoksa iyi kalpli biri onu alıp evine mi götürmüştü? Ah! orasını bilmeyi ne kadar isterdim. Yalnız ne zaman bir tahta perdenin önünden geçsem veya sarı renkli bir kedi görsem, daima onu hatırlarım. Daima onun arkamızdan koşuşu ve kederli kederli miyavlayışı gözümün önüne gelir, içim burkulur.

Bilge TANYOL

Bir başka peri:

— En iyisi tuğladan yapmak ama, dedi, tuğlayı nereden bulacağız.

Bunu duyunca Mine birden atıldı:

— Ben bulurum, hem elle yapma tuğla değil, dişden tuğla. Bu tuğlaların eşi yoktur. Tanesini bir liraya satarım.

Periler hep bir ağızdan:

— Yaşasın, bundan iyisi olmaz, yaşa Dişçi Peri. Doğrusu sen çok akıllıymışsın, diye bağırıştılar.

Çok geçmeden pırıl pırıl dişlerden yapılmış evlerle dolu yeni bir periler köyü kuruldu.

Dişçi peri Mine'nin de işi yoluna girmişti. Çocuklardan aldığı dişlere bir lira veriyor, buna karşılık dişleri köyünde yine aynı fiata satıyordu. Artık korkusuzca işine devam edebilirdi. Mine'cik o gece çoktan beri özlediği rahat bir uykuya kavuşabildi.

AVCI DAYININ MACERALARI

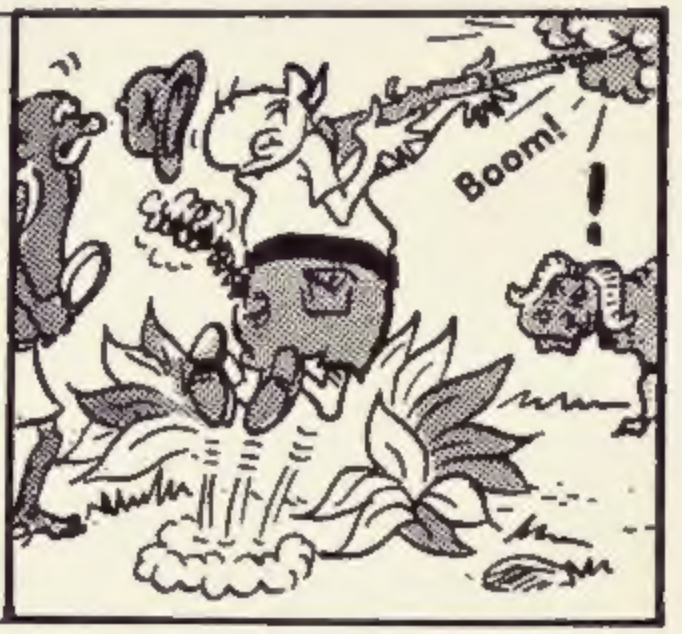

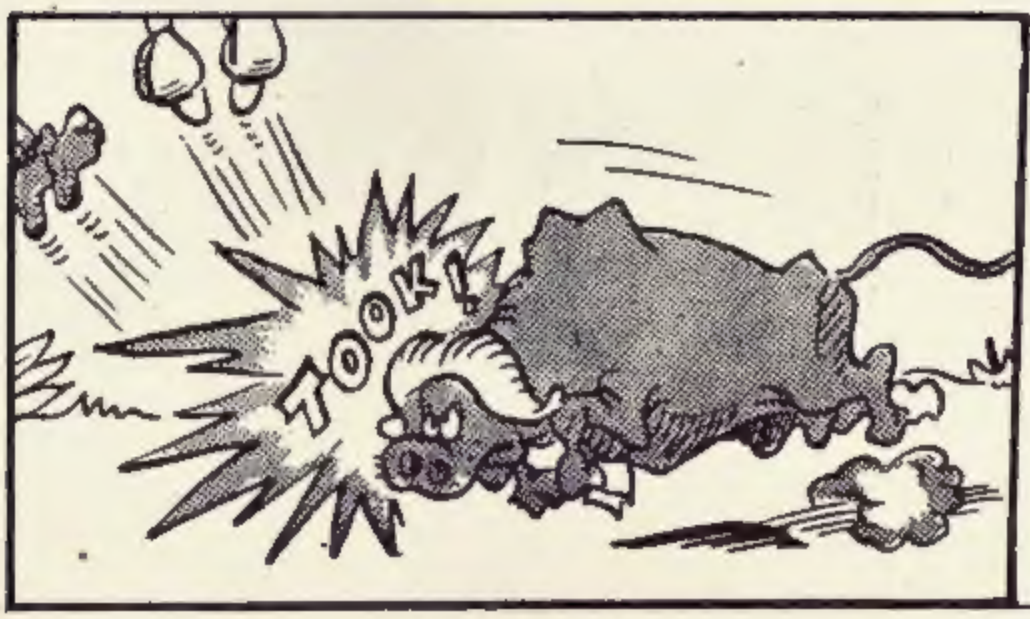

Bir tepsi baklava.

— Koca bir tepsi, Hocam, Altın gibi kızarmış, nefis baklava...

... Adam başına tepsiyi fırından almış öyle bir gidiyordu ki...

Hoca — Peki ama, bana ne?

— Nasıl sana ne, Hocam? Baklava sizin eve gidiyordu.

Hoca — Öyleyse sana ne?

Doğan Kardeş Yapı ve Kredi Bankasının bir kültür hizmetidir.